

๐๒๒.๗
๒/๗/๖
ร. 3

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการอ้างอิง และปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลในการทำปฏิญานพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปฏิญานพนธ์

ของ

ประติมพร ชาติวัฒนานนท์

๒๕ พ.ค ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม ๒๕๒๗

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178208

การศึกษาการอ้างอิง และปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลในการหาปริญญาบัตร

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

ของ

ประพิมพ์พร สติธวิพัฒน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2527

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปริมาณ ประเภท ขอบเขต เนื้อหาวิชา และ หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในปฏิญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 จำนวน 419 เล่ม โดย วิธีวิเคราะห์การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ปรากฏในบรรณานุกรมของปฏิญานิพนธ์ และศึกษาปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2524 จำนวน 186 คน จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า พร้อมทั้งเสนอ ผลการวิจัยเป็นร้อยละและค่าเฉลี่ย ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีทั้งสิ้นจำนวน 1 407 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8 29 ของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงทั้งหมด ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ (ร้อยละ 23 10) รองลงมา คือ เรื่องราวต่าง ๆ (ร้อยละ 20 54) และรายงานการค้นคว้าและวิจัย (ร้อยละ 18 83) สำหรับขอบเขต เนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หมวดการศึกษา (ร้อยละ 61 19) รองลงมา คือ หมวดสังคมศาสตร์ ร้อยละ 14 64) ส่วนช่วงอายุของสิ่งพิมพ์ รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุ 0-3 ปี (ร้อยละ 50 73) และสิ่งพิมพ์ ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด (ร้อยละ 66 29) ปริมาณ สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมีอยู่ในหอสมุด ร้อยละ 50 86 ของจำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ ได้รับการอ้างอิงทั้งหมด สำหรับปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ ลักษณะ รูปเล่มไม่ดึงดูดความสนใจ พิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด และกำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน นอกจากนี้พบว่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการจัดหาเป็นงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด ได้แก่ ขาด การประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล ผู้ใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเล่มที่ต้องการไม่พบ หอสมุด ไม่มีสิ่งพิมพ์ชื่อ เรื่องที่ผู้ใช้ต้องการและมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละชื่อ เรื่องจำนวนน้อยฉบับ นอกจากนี้ ยังไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ และไม่มีบุคลากรอำนวยความสะดวก ในการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ

A STUDY OF CITATION AND PROBLEMS IN USING GOVERNMENT PUBLICATIONS
IN M.ED. DEGREE THESES AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

PRAPIMPORN STIRAVATANANON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

March 1984

The purposes of this research were to study the quantity, kind, subject, time span and publisher of government publications which cited in 419 M.Ed. degree theses at Srinakharinwirot University, Prasarnmit from academic years 1977 - 1981 by citation analysis and to study the problems in using government publications from 185 former M.Ed. graduates from academic years 1980 - 1981 by rating-scale questionnaire. The results were presented in percentage and mean which can be summarized as follow.

Government publications were totally cited 1,407 times, 8.29 percent of the total citing government publications. The most cited government publications were rules, regulations and manuals at 23.10 percent, then general and descriptive information at 20.54 percent, and then reports of investigation at 18.83 percent. Government publications in Education was mostly cited at 61.19 percent, then Social Science at 14.64 percent. Time span of the cited government publications was within the past 3 years (0-3 years) at 50.73 percent. And the most cited government publications was from Education Ministry at 56.29 percent. In terms of the quantity of government publications cited were in the library at 50.96 percent of the total cited government publications. As for the important problems in using government publications, was forms which were not attractive, the publication was slower than the due and the date due of publication was not certain. The further important problems in providing government publications of the library were. The lacking of public relations from the government publication section. The users could not find out the papers they wanted.

The library had not government publications in the titles the users wanted. The library had a few copies of government publications in each title. And at the last point the library had no service of collecting bibliographies of new government publications and had not a special officer to serve the users in using government publications conveniently.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

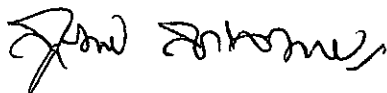
คณะกรรมการสอบ

ประธาน

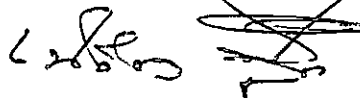
ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒน์ สองแสงจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชญ์ หับเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลียว พันธุ์สีดา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือในด้านข้อมูลเกี่ยวกับงานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลของ หอสมุดจาก คุณพรทิมล แสงแสนท์ และความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ จาก คุณทรงศรี อินทรวิทย์ คุณการณิการ ชาวบ้านเกาะ คุณสุธีรา เหมตะคิดป์ คุณเสริมพงศ์ ตรีชลิน คุณขจรศักดิ์ ศรีวัฒนานนท์ และเพื่อน ๆ ทุก คน ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจตลอดมา

ประติมาพร ศรีวัฒนานนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คานิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
ภูมิหลังทั่วไป เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล	7
ภูมิหลัง เกี่ยวกับการอ้างอิงและการวิเคราะห์การอ้างอิง	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
งานวิจัยในประเทศไทย	22
งานวิจัยในต่างประเทศ	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	26
กลุ่มตัวอย่าง	26
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	27
การรวบรวมข้อมูล	30
การจัดกระทำข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล	35
ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปริญญาปีหนึ่งแต่ละเล่ม เมื่อเทียบกับ	
สิ่งพิมพ์อื่น	35
ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประเภท ขอบเขตเนื้อหา อายุ	
หน่วยงานที่ผลิต	38
จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุด	51
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล .	58
สภาพภาพของผู้ดัดแบบฉบับตาม	58
ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล	62
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด	64
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ .	67
บทย่อ .	67
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	67
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า .	67
สรุปผล .	68
อภิปรายผล .	73
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรจำแนกตามปีการศึกษา และขอบเขตเนื้อหาวิชา	26
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปีการศึกษา และขอบเขตเนื้อหาวิชา	27
3 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปริญาณิพนธ์แต่ละ เล่ม เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น	36
4 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปริญาณิพนธ์แต่ละ เล่ม เมื่อ เทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทย .	37
5 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประ เภท	39
6 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบ เขต เนื้อหาวิชา	40
7 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามอายุ	41
8 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต .	42
9 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประ เภทกับอายุ . .	43
10 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบ เขต เนื้อหาวิชากับอายุ	45
11 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามหน่วยงานที่ผลิตและประ เภท .	48
12 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบ เขต เนื้อหาวิชาของปริญาณิพนธ์ กับขอบ เขต เนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล	50
13 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุด .	52
14 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนกตามประ เภท	53
15 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุดจำแนกตามขอบ เขต ของ เนื้อหาวิชา .	55
16 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุดจำแนกตามอายุ	56
17 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุดจำแนกตามหน่วยงาน ที่ผลิต .	57

ตาราง	หน้า
18 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจําแนกตามวิชา เอกที่สําคัญการศึกษา	59
19 ประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลจําแนกตามวิชา เอกที่สําคัญการศึกษา	61
20 เหตุผลของการไม่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล	62
21 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล	63
22 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดคําเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด	65
23 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจําแนกตามกระทรวง กรม หรือเทียบเท่า	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตัวจักรสำคัญในการบริหารประเทศ คือ รัฐบาล การบริหารประเทศของรัฐบาลจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบาย วางแผนในการบริหารประเทศ ร่างกฎและระเบียบของสังคม ตลอดจนประชุม สัมมนา คั่นคว่ำวิจัย เพื่อนำผลไปพัฒนาประเทศ ผลจากกิจกรรมเหล่านี้ รัฐบาลควรเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อให้ได้รับรู้ถึงนโยบายของรัฐบาล ผลการปฏิบัติงานของรัฐบาล ตลอดจนความรู้ทั่วไปที่รัฐบาลต้องการให้ประชาชนทราบ สื่ออย่างหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ คือ สิ่งพิมพ์ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ผลิตออกเผยแพร่ไปสู่ประชาชน เพราะสิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย และให้ข้อมูลที่คงทน จากวัตถุประสงค์ในการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อหวังผลกำไรทางการค้า แต่ผลิตขึ้นเพื่อต้องการประชาสัมพันธ์งานของทางราชการ เพื่อประสานความเข้าใจระหว่างรัฐบาลกับประชาชน และเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน ดังนั้น สิ่งพิมพ์รัฐบาลส่วนใหญ่จึงเป็นสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อแจกจ่ายมากกว่าเพื่อการจำหน่าย

สิ่งพิมพ์รัฐบาลมีความสำคัญ และถือเป็นเอกสารอ้างอิงที่มีประโยชน์ประเภทหนึ่ง เพราะสิ่งพิมพ์รัฐบาลถือได้ว่าเป็นเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) ที่ผลิตโดยหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลและเรื่องราวที่เสนอ จึงมีความเชื่อถือได้ในความถูกต้องสูง (ริลิตีส์ จินดวงศ์ 2521 : 40) นอกจากนี้ สิ่งพิมพ์รัฐบาลยังให้ข้อมูลที่ครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ดังนั้น จึงควรที่ห้องสมุดในฐานะเป็นแหล่งรวมสรรพวิทยาการเพื่อการศึกษาจะได้รวบรวมจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันพบว่า ห้องสมุดประสบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นอันมาก ดังจะขอกกล่าวในแต่ละประเด็นปัญหาดังนี้ คือ

1 ปัญหาด้านการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล หน่วยงานราชการต่าง ๆ เกือบทั้งหมดไม่มีรายชื่อบริษัทบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของตนรวบรวมไว้ (เปรมวรัญ วาจิธร 2520 ง) อีกทั้งยังมิได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบว่าได้ผลิตสิ่งพิมพ์ใดบ้าง ดังนั้น จึงเป็นการยากลำบากที่ห้องสมุดจะสามารถจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ครบถ้วน สิ่งพิมพ์ของบางหน่วยงานจัดพิมพ์จำนวนจำกัด ซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากงบประมาณในการจัดพิมพ์มีน้อย หน่วยงานที่ผลิตจึงแจกจ่ายให้เฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น นอกจากนี้สิ่งพิมพ์รัฐบาลส่วนใหญ่ก็ไม่มีสารบัญชั จึงเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ห้องสมุดอาจพลาดโอกาสที่จะได้รับสิ่งพิมพ์

2 ปัญหาด้านการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาล เนื่องจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลผลิตขึ้นในหลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับงบประมาณในการผลิต ลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ และขอบเขตของการเผยแพร่ ดังนั้น สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผลิตจึงมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น หนังสือ วารสาร จดสาร หนังสือพิมพ์ ภาพโฆษณา แผนปลิว เอกสารอัดสำเนา เป็นต้น (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 82) ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดเป็นอันมาก เพราะยากที่จะจัดเก็บสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะและขนาดที่แตกต่างกันไว้ในที่เดียวกันได้

นอกจากนี้ห้องสมุดแต่ละแห่งยังใช้ระบบการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่แตกต่างกัน ได้แก่ จัดตามระบบการวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือทั่วไปของห้องสมุด จัดเก็บโดยแยกตามหน่วยงานที่ผลิต ซึ่งจะจัดในระบบใดก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าวิธีการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลระบบนั้น ๆ เป็นวิธีที่ดีที่สุด เพราะวิธีดังกล่าวอาจเหมาะกับห้องสมุดบางประเภท แต่ก็อาจไม่เหมาะกับห้องสมุดอีกประเภทหนึ่ง (วิญจวน อินทรกำแหง 2515 118)

3 ปัญหาด้านการให้บริการ เป็นปัญหาซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาในการจัดหาและปัญหาในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาล กล่าวคือ ถ้าห้องสมุดไม่สามารถจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้เพียงพอ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ อีกทั้งระบบการจัดเก็บยุ่งยากค้นหาไม่สะดวก ก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อการจัด และให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญในด้านการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาที่เกิดจากรีบบการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ ระบบการให้บริการยืม-คืนสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวนและระยะเวลาที่ให้

บริการยืม การให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด สถานที่ที่จัดให้บริการ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์งานบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล

งานวิจัยเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผ่านมา ผู้วิจัยศึกษาในแง่ของการจัดทำแผนงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์เลขหมู่ การจัดเก็บ การเรียกใช้ข้อมูล และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรห้องสมุด แต่ยังไม่มีการศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเฉพาะสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยตรง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ โดยศึกษาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลจากการอ้างอิงที่ปรากฏในบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์ รวมทั้งสอบถามผู้ใช้เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ความเพียงพอของสิ่งพิมพ์รัฐบาล ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การจัดหา การจัดเก็บ และให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาถึงปริมาณ ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์
- 2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าในการทำวิทยานิพนธ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงปริมาณ ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์
2. ทำให้ทราบปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าในการทำวิทยานิพนธ์
3. ผลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้พิจารณา แก้ไขปรับปรุง การจัดหา การจัดเก็บ และให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ -

1. ปรินซิพัลพจนการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 419 เล่ม

2. ผู้ทำปรินซิพัลพจนการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2524 จำนวนทั้งหมด 321 คน

คานิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอ้างอิง (Citation) หมายถึง การอ้างอิงสิ่งพิมพ์และโสดทัศน์วัสดุที่เป็น
สิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งนำมาศึกษาประกอบการทำปรินซิพัลพจน โดยปรากฏหลักฐานการใช้ใน
บรรณานุกรมของปรินซิพัลพจน

2. สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government Publications) คือ สิ่งพิมพ์และโสดทัศน์วัสดุ
ที่ผลิต หรือรับผิดชอบในการผลิตโดยส่วนราชการไทย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาสิ่งพิมพ์รัฐบาล
ใน 4 ด้าน คือ

2.1 ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล แบ่งออกเป็น 17 ประเภท คือ (Bond,
1949 : 13 - 19)

2.1.1 รายงานการบริหารงาน (Administrative Reports)

2.1.2 รายงานสถิติ (Statistical Reports)

2.1.3 รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ (Committee or Commission
Reports)

2.1.4 รายงานการประชุม (Proceedings)

2.1.5 รายงานการค้นคว้าและวิจัย (Reports of Investigation)

2.1.6 ผลการพิจารณา (Hearings)

2.1.7 ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ (Bills and Resolutions)

2 1 8 กฎหมายและประมวลกฎหมาย (Law, Statutes, Complilations, Codes)

2 1 9 ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ (Rules, Regulations and Manuals)

2 1 10 คำพิพากษาและความเห็นศาล (Decision and Opinions)

2 1 11 ทาเบียนนามและทะเบียน (Directories and Registers)

2 1 12 เรื่องราวต่าง ๆ (General and Descriptive Information)

2 1 13 บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสาร (Bibliographies and Lists)

2 1 14 วารสาร (Periodicals)

2 1 15 ข่าวที่ให้กับหนังสือพิมพ์ (Press Releases)

2 1 16 แผนที่และแผนภูมิ (Maps and Charts)

2 1 17 วัสดุทัศนวิสัย (Audio-Visual Materials)

2 2 ขอบเขตเนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล แบ่งเป็น 10 หมวด ตามระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) แต่เนื่องจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นหนักการเรียนการสอนในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จึงแยกขอบเขตเนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งเป็นหมู่หนึ่งอยู่ในหมวด 300 (สังคมศาสตร์) ออกมาศึกษาด้วยดังนี้

000 เบ็ดเตล็ด

100 ปรัชญา

200 ศาสนา

300 สังคมศาสตร์

370 การศึกษา

400 ภาษาศาสตร์

500 วิทยาศาสตร์

600 เทคโนโลยี

700 ศิลปกรรมและการบันเทิง

800 วรรณคดี

900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

2 3 อายุ หมายถึง ช่วงปีของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงโดยดูได้จากปีที่พิมพ์ของสิ่งพิมพ์รัฐบาล และนับปีของปฏิญญาฉบับแต่ละเล่ม เป็นปี เริ่มต้น ในการวิเคราะห์แบ่งอายุ ออกเป็นช่วงปีได้ 6 กลุ่ม คือ

กลุ่มอายุ 0 - 3 ปี

กลุ่มอายุ 4 - 6 ปี

กลุ่มอายุ 7 - 9 ปี

กลุ่มอายุ 10 - 12 ปี

กลุ่มอายุ 13 - 15 ปี

กลุ่มอายุ 16 ปีขึ้นไป

2 4 หน่วยงานที่ผลิต หมายถึง ส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง หรือเทียบเท่าที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล

3 ปฏิญญาฉบับ หมายถึง ปฏิญญาฉบับการศึกษาหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524

4 หอสมุด หมายถึง สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ภูมิหลังทั่วไป เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

สิ่งพิมพ์รัฐบาลตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Government Publications หรือ Government Documents ความหมายของสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ คือ ในปี ค.ศ. 1847 สิ่งพิมพ์รัฐบาล หมายถึง เอกสารที่ตีพิมพ์หรือหนังสือที่หามาได้โดยการซื้อของรัฐบาล ต่อมาในปี ค.ศ. 1895 สิ่งพิมพ์รัฐบาล หมายถึง สิ่งพิมพ์อะไรก็ตาม ที่พิมพ์ขึ้นโดยต้องใช้ค่าใช้จ่ายของรัฐบาล หรือโดยอำนาจของรัฐบาล หรือมีเนื้อหาที่จัดทำมาจากรัฐบาลหรือโดยสมาชิกของรัฐบาล (ฉวีลักษณ์ บุญะกาญจน 2521 : 125) แต่ในปัจจุบันความหมายของสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงไปโดยขยายขอบเขตกว้างขึ้น กล่าวคือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล หมายถึง เอกสารที่ทางหน่วยงานราชการเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์ หรือสั่งให้มีการพิมพ์ขึ้นเพื่อจำหน่ายหรือแจกจ่ายเป็นบริการให้เปล่าแก่หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนที่สนใจเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่ผลงานของทางราชการ รายงานความเคลื่อนไหวทางวิชาการใหม่ ๆ บทความทางวิชาการในแขนงวิชาความรู้ต่าง ๆ ที่ประชาชนควรทราบ (พิมพ์ธรรม ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์ 2519 : 236) นอกจากนี้สิ่งพิมพ์รัฐบาลยังมีความหมายครอบคลุมไปถึงเอกสารของหน่วยงานราชการที่เป็นตัวเขียน (Hirshberg and Melinal. 1947 : 19) และรวมทั้งสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ขององค์การสากลด้วย (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 : 62)

สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน จึงทำให้มีการประดิษฐ์คิดค้นสื่อบันทึกความรู้ในรูปแบบสื่อดิจิทัลออกมาเป็นจำนวนมาก เช่น แดปบันทึกข้อมูล จานบันทึกข้อมูล ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น ดังนั้น ถ้าหน่วยงานราชการใช้วัสดุเหล่านี้บันทึกข้อมูล

แทนสิ่งพิมพ์ก็ถือว่าวัสดุเหล่านั้น เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทหนึ่งด้วยเหมือนกัน จึงอาจกล่าวโดยสรุปว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลหมายถึง สิ่งพิมพ์และวัสดุที่คนวิสดุที่หน่วยราชการ เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิต เพื่อจำหน่ายหรือแจกจ่ายแกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน รายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ที่ควรทราบ

วัตถุประสงค์หลักของการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีดังนี้ คือ (รัฐจวน อินทรกำแหง 2519 104 - 105)

- 1 เพื่อเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นให้ประชาชนผู้บังคับบัญชา และผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ
- 2 เพื่อแถลงนโยบายในการดำเนินงานให้เป็นที่รู้และเข้าใจกันโดยถูกต้อง
- 3 เพื่อเผยแพร่วิชาการ ความรู้ ในงานที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน และส่วนรวม
- 4 เพื่อเป็นสื่อกลางประสานความเข้าใจระหว่างผู้ร่วมงาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกัน
- 5 เพื่อเรียกร้องการสนับสนุนในด้านกำลัง เงินและกำลังใจจาก เจ้าสังกัด ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 6 เพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปและผู้มา เยี่ยมหน่วยงานนั้นได้รู้จักลักษณะงาน และเข้าใจใน เหตุผลของการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นอย่างถูกต้อง

จากวัตถุประสงค์ในการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลดังกล่าว จึงอาจสรุปประโยชน์ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ดังนี้ คือ

- 1 ประโยชน์ทางด้านการบริหาร การเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทำให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร บุคลากรในระดับต่าง ๆ และประชาชน ได้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน
- 2 ประโยชน์ทางด้านกฎหมาย สิ่งพิมพ์รัฐบาลบางประเภท ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ กฎข้อบังคับ จำเป็นต้องจัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อให้ประชาชนและผู้ปฏิบัติได้ทราบและปฏิบัติได้ถูกต้อง

๓ ประโยชน์ทางด้านการศึกษาค้นคว้าและวิจัย สิ่งพิมพ์รัฐบาลถือเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งใช้อ้างอิงในการศึกษาค้นคว้าได้เป็นอย่างดี

๔ ประโยชน์ทางด้านประวัติศาสตร์ สิ่งพิมพ์รัฐบาลถือเป็นบันทึกเหตุการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งสามารถเป็นเอกสารอ้างอิงในการศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เมื่อเหตุการณ์ล่วงเลยไปแล้วเป็นอย่างดี

สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ผลิตออกมาเป็นประเภทต่าง ๆ 17 ประเภทดังนี้ คือ

๑ รายงานการบริหารงาน (Administrative Reports) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอรายงานการบริหารงานที่ได้ปฏิบัติงาน และโครงการที่จะทำต่อไปในอนาคต อาจจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นรายครึ่งปี รายปี ราย ๒ ปี ราย ๓ ปี หรือราย ๕ ปี ในกรณีที่จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นรายปี เรียกว่า รายงานประจำปี

๒ รายงานสถิติ (Statistical Reports) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อมูลในรูปสถิติต่าง ๆ รายงานสถิตินี้อาจเป็นภาคผนวกหรือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการบริหารงานก็ได้ หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์ประเภทนี้มากที่สุด ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๓ รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ (Committee or Commission Reports) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อมูลที่ได้มาจากการประชุมของคณะกรรมการซึ่งรัฐบาลหรือส่วนราชการต่าง ๆ แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง การจัดพิมพ์เผยแพร่รายงานของคณะกรรมการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึงการดำเนินงานของคณะกรรมการดังกล่าว

๔ รายงานการประชุม (Proceedings) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอบันทึกการประชุม คำกล่าวรายงาน สุนทรพจน์ และการอภิปรายในที่ประชุม

๕ รายงานการค้นคว้าและวิจัย (Reports of Investigation) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอผลการค้นคว้าและวิจัยของส่วนราชการ หรือของนักวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากส่วนราชการให้ไปศึกษาค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ

๖ ผลการพิจารณา (Hearings) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอผลของการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ในที่ประชุมรัฐสภา ผลการพิจารณาจะจัดพิมพ์เท่ากับจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่เข้าประชุมเท่านั้น ไม่พิมพ์เผยแพร่ทั่วไป

7 ข่าวกฎหมายและมติต่าง ๆ (Bills and Resolutions) เป็นสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณาร่างกฎหมายต่าง ๆ

8 กฎหมายและประมวลกฎหมาย (Law, Statutes, Compilations, Codes) หมายถึง กฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ผ่านการลงมติ และประกาศใช้แล้ว พิมพ์ออกมาเป็นเล่ม

9 ระเบียบ กฎข้อบังคับ และคู่มือต่าง ๆ (Rules, Regulations and Manuals) ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่เป็นระเบียบ กฎ ข้อบังคับ คำสั่งและคู่มือในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ

10 คำพิพากษาและความเห็นศาล (Decision and Opinions) เป็นสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์คำตัดสินของผู้พิพากษา สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทนี้หน่วยงานทางฝ่ายตุลาการเป็นผู้จัดพิมพ์ขึ้น

11 ทำเนียบนามและทะเบียน (Directories and Registers) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับ รายชื่อนามสกุล หน่วยงานราชการ สถาบัน และสถานที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งที่อยู่

12 เรื่องราวต่าง ๆ (General and Descriptive Information) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ เรื่องราว ขาวสารต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการที่ต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

13 บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสาร (Bibliographies and Lists) เป็นสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสารสนเทศวัสดุ ในการจัดพิมพ์บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสารของหน่วยงานราชการนั้นมักจะจัดพิมพ์เป็นของหน่วยงานใดหน่วยหนึ่ง หรือสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง

14 วารสาร (Periodicals) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดระยะเวลาการออกแน่นอน เสนอข่าว การดำเนินงาน ระเบียบ กฎข้อบังคับ ประกาศของหน่วยงานราชการ ตลอดจนความรู้ที่ควรทราบ ให้ข้อมูลที่ทันสมัยกว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทอื่น

15 ข่าวที่ให้กับหนังสือพิมพ์ (Press Releases) เป็นสิ่งพิมพ์ที่หน่วยงานราชการจัดพิมพ์ขึ้นเพื่อแจกจ่ายให้กับหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องราวต่าง ๆ นโยบาย และ

การดำเนินงานของหน่วยราชการ หน่วยงานบางแห่งอาจจัดพิมพ์ข่าวที่ให้กับหนังสือพิมพ์เป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือตามแต่โอกาส

16 แผนที่และแผนภูมิ (Maps and Charts) ได้แก่ แผนที่ แผนที่ภูมิ และแผนผัง ที่หน่วยงานราชการจัดพิมพ์ขึ้น เพื่อใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หน่วยงานเกี่ยวกับการทหาร ตำรวจ การผังเมือง ดูนิยมวิทยา ธรณีวิทยา เป็นต้น

17 วัสดุทัศนวิสัย (Audio-Visual Materials) ได้แก่ วัสดุไมติพิมพ์ทั้งหลาย เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แถบบันทึกเสียง จานบันทึกเสียง เป็นต้น ที่หน่วยงานราชการเป็นผู้ผลิตขึ้น

สิ่งพิมพ์รัฐบาลทั้ง 17 ประเภท อาจจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้ (ชาญกิจ ชอบทำกิจ 2522 8)

1 หนังสือ เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีหลายหน้า เย็บรวมกันเป็นเล่ม มีปกหุ้ม เหมาะสำหรับ จัดพิมพ์ข้อมูลจำนวนมาก และข้อมูลถาวร เช่น รายงานประจำปี รายงานการประชุม รายงาน การค้นคว้าและวิจัย ระเบียนกฎข้อบังคับ คู่มือ เป็นต้น เพื่อรายงานผลงานการปฏิบัติงานและ เผยแพร่ความรู้

2 วารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดระยะเวลาการออกแน่นอน เหมาะสำหรับจัดพิมพ์ เรื่องราวต่าง ๆ และข่าวสารที่ทันสมัย

3. จุลสาร เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็ก มีจำนวนหน้าน้อย เสนอเรื่องราวที่จับสมบูรณ์ ในเล่มเดียว หรือออกเป็นชุดต่อเนื่องกัน เหมาะสำหรับจัดพิมพ์เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป หรือความรู้ เกี่ยวกับหน่วยงานราชการที่ประชาชนควรทราบ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ และเพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน จุลสาร สามารถแจกจ่ายให้กับประชาชนและผู้เกี่ยวข้องได้มากกว่า หนังสือ เพราะค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำกว่าหนังสือ

4 แผ่นปลิว เป็นกระดาษแผ่นเดียวที่ตีพิมพ์ข้อความเพียงหน้าเดียว หรือทั้งสองหน้า เหมาะสำหรับเป็นเอกสารแนะนำความรู้สั้น ๆ ประกาศชี้แจง เรื่องราวที่ต้องการให้ประชาชน ทราบ

๕ แผ่นพับ เป็นกระดาษแผ่นเดียวพับเป็นตอน เช่น พับหนึ่งตอน พับสองตอน หรือพับสามตอน เหมาะสำหรับเป็นเอกสารแนะนำความรู้สั้น ๆ แนะนำหน่วยงาน

๖ โสตทัศนวัสดุหรือวัสดุไมตรีพิมพ์ ได้แก่ ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง ภาพเลื่อน แผ่นเสียง แดปบันทึกเสียง วัสดุยอสวน พุนจำลอง ของตัวอย่าง เหมาะสำหรับการประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน และเพื่อประโยชน์ในการศึกษา

การจัดพิมพ์และการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลในประเทศไทย

การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาล

การพิมพ์ในประเทศไทยได้เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๘ โดย หมอบรัดเลย์ (D.B. Bradley) มิชชันนารีชาวอเมริกัน เป็นผู้นำเทคนิคและดำเนินการพิมพ์สิ่งพิมพ์ภาษาไทย เป็นครั้งแรก สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยชิ้นแรกที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นคือ พระบรมราชโองการประกาศห้ามสูบฝิ่น และค้าฝิ่น ซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้โรงพิมพ์ของมิชชันนารีอเมริกัน จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๘๒ จำนวน ๑,๐๐๐ ฉบับ (อาไพ จันทระจิระ ๒๕๑๘ : ๑๒)

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้มีการพิมพ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาลขึ้นอีกเล่มหนึ่ง นับได้ว่าเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลเล่มที่สองของประเทศไทย โดยให้ชื่อว่า ราชกิจจานุเบกษา กำหนดออก ๑๕ วันต่อครั้ง เริ่มพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๑ ราชกิจจานุเบกษามีพิมพ์แจกในวงราชการ และประชาชนทั่วไป (ชาญกิจ ชอบทำกิจ ๒๕๒๒ : ๓๘) ราชกิจจานุเบกษามีพิมพ์เผยแพร่ได้เพียง ๑ ปีก็หยุดพิมพ์ ทั้งนี้เพราะพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงเป็นบรรณาธิการมีพระราชภาระมากขึ้น จึงได้โปรดให้พิมพ์ประกาศต่าง ๆ ความเป็นแผนปลิวแจกตามหน่วยงาน และปิดไว้ในตู้ชุมชนเท่านั้น (อาไพ จันทระจิระ ๒๕๑๘ : ๑๔) ราชกิจจานุเบกษาเริ่มจัดพิมพ์ใหม่อีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๗ ใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันราชกิจจานุเบกษามีพิมพ์โดยแผนก ราชกิจจานุเบกษา กองประกาศิต สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี เสนอ

ข้อมูลเกี่ยวกับประกาศและ เรื่องราวทั่วไปของทางการ รวมทั้งรายละเอียดของกฎหมายที่จะมีผลใช้บังคับต่อไป

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงพิมพ์หลวงขึ้นเป็นครั้งแรก โดยให้ชื่อว่า เคาเวอนแมน ปริ้นติงโอฟิศ (Government Printing Office) เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2439 โดยมีวัตถุประสงค์ให้จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ของทางราชการ ซึ่งโรงพิมพ์แห่งนี้รับพิมพ์งานจาก กรมรถไฟหลวง กรมไปรษณีย์ กรมโทรเลข กระทรวงธรรมการ กระทรวงการคลัง และงานพิมพ์ของรัฐบาลกลาง (ชาญกิจ ชอนทากิจ 2522 : 41 อ้างอิงมาจาก สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ 2486 : ค)

ภายหลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 3 ฝ่ายตามอำนาจการปกครอง คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ จึงได้แบ่งหน้าที่กันออกซึ่งพิมพ์รัฐบาลดังนี้ คือ

1 ฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่ออกกฎหมาย สิ่งพิมพ์ที่ฝ่ายนิติบัญญัติจัดพิมพ์ส่วนใหญ่ ได้แก่ กฎหมาย ร่างกฎหมายผลการพิจารณา รายงานการประชุม

2 ฝ่ายตุลาการ ส่วนใหญ่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ของศาล และกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ผลการพิจารณาคดีความและคำพิพากษา

3 ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทรายงานประจำปี รายงานการประชุม รายงานการวิจัย รายงานเกี่ยวกับสถิติ ทำเนียบนามบรรณานุกรม วารสาร เรื่องราวต่าง ๆ ขาวที่ให้แก่หนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์

หน่วยราชการหลายแห่งได้จัดตั้งโรงพิมพ์ของตนขึ้นมา เพื่อผลิตสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานนั้น ตลอดจนรับพิมพ์งานจากหน่วยงานอื่น ๆ โรงพิมพ์ของหน่วยราชการที่มีผลงานแพร่หลาย เช่น โรงพิมพ์การศาสนา โรงพิมพ์ชาวพหิมิษฐ์ โรงพิมพ์คุรุสภา โรงพิมพ์สวนทองถิ่น โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาล สำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้มีหนังสือเรียนไปยัง กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เมื่อ พ.ศ. 2498 (ชาญกิจ ขอบท่ากิจ 2522 48 อ้างอิงมาจาก สำนักนายกรัฐมนตรี 2498 ไม่มีเลขหน้า) สนับสนุนให้จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น เพื่อแจกจ่ายไปยังข้าราชการและประชาชนตาม ภาค จังหวัด อำเภอ โรงเรียน และท้องสมุดของทางราชการและเอกชน เพื่อเป็นการ เผยแพร่ความรู้และกิจการของส่วนราชการต่าง ๆ นับได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาล

การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล

การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลของประเทศไทยนั้นขึ้นอยู่กับภารกิจของ หน่วยงานที่ผลิต และรับผิดชอบในการผลิตว่าจะเผยแพร่ไปยังบุคคล และหน่วยงานใดบ้าง และ ลักษณะการเผยแพร่ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีดังนี้ คือ

- 1 สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์เพื่อ เผยแพร่แก่ เฉพาะบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีการจำหน่าย เช่น
  - รากกฎหมาย ที่ใช้ในการประชุมรัฐสภา
  - วารสารของหน่วยงาน เช่น "ตุลยพาห" ของกระทรวงยุติธรรม "ดาวจ" ของกรมตำรวจ "อัยการนิเทศ" ของกรมอัยการ เป็นต้น
  - จดหมายข่าวของหน่วยงานต่าง ๆ
  - เอกสารนิเทศการศึกษา ของกรมการฝึกหัดครู ซึ่งพิมพ์แจกสถานศึกษา ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เท่านั้น

ฯลฯ

- 2 สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์เพื่อ เผยแพร่แก่บุคคล และหน่วยงานทั่วไป สิ่งพิมพ์ ประเภทนี้หน่วยงานที่ผลิตจะจัดส่งไปให้ท้องสมุดและหน่วยงานอื่น ๆ โดยทั่วไป นอกจากนี้บุคคล ทั่วไปยังสามารถติดต่อขอรับบริจาคสิ่งพิมพ์เหล่านี้ได้ เป็นครั้งคราวหรือตลอดไป สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ เผยแพร่ในลักษณะนี้ เช่น

- เอกสารของกรมส่งเสริมการเกษตร
- เอกสารของกรมอนามัย
- สารประชาชนของกรมการปกครอง

ฯลฯ

3 สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย สิ่งพิมพ์ประเภทนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อการจำหน่ายแก่ประชาชนที่สนใจ และท้องตลาดต่าง ๆ ซึ่งอาจจัดจำหน่ายโดยตรงหรือนำไปฝากจำหน่ายที่ร้านจำหน่ายหนังสือทั่วไป สิ่งพิมพ์ลักษณะนี้ เช่น

- ราชกิจจานุเบกษา
- เอกสารทางวิชาการของมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

บางรายชื่อ

- วารสารของหน่วยงานต่าง ๆ บางรายชื่อ เช่น คุรุปริทัศน์

วารสารธรรมศาสตร์ วารสารรามคำแหง เป็นต้น

ฯลฯ

4 สิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่และจำหน่าย ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่หน่วยราชการจัดพิมพ์ขึ้นแล้วแจกจ่ายไปยังบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนี้ยังจัดจำหน่ายอีกส่วนหนึ่งด้วย เช่น

- วารสารของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ บางรายชื่อ
- เอกสารทางวิชาการของสถาบันการศึกษาบางรายชื่อ

สิ่งพิมพ์รัฐบาลกับงานห้องสมุด

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลถือเป็นเอกสารอ้างอิงปฐมภูมิที่มีความน่าเชื่อถือได้สูง เนื่องจากจัดพิมพ์โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นโดยตรง ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากสิ่งพิมพ์รัฐบาลจึงเป็นข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดสามารถใช้อ้างอิงได้ ห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งรวมข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ไว้เพื่อบริการ จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งพิมพ์รัฐบาล และพยายามจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้สมบูรณ์ ทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

การจัดดำเนินงานของห้องสมุด เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีดังต่อไปนี้ คือ

1 การเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล

สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สวนราชการต่าง ๆ จัดพิมพ์ขึ้นมีหลายประเภท และหลายรูปแบบ ดังนั้น ในการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเข้าห้องสมุด บรรณารักษ์จึงควรเลือกเฉพาะสิ่งพิมพ์ที่มีประโยชน์ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ ในการเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล จึงควรจัดดำเนินการดังนี้ คือ

1 1 พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่

1 1 1 ประเภทของห้องสมุด ห้องสมุดแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์และนโยบายต่างกัน ดังนั้น ในการเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาลจึงควรเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของห้องสมุด

1 1 2 ผู้ใช้บริการของห้องสมุด ควรคำนึงถึงระดับอายุ ความรู้ และวัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของผู้ใช้บริการห้องสมุดด้วย เพราะผู้ใช้นั้นแต่ละระดับมีความต้องการแตกต่างกัน

1 2 กำหนดนโยบายในการเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งควรสอดคล้องกับนโยบายในการเลือกทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ด้วย

1 3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลจากเครื่องมือที่ช่วยในการเลือก ได้แก่ บรรณานุกรม บทวิจารณ์ และแนะนำหนังสือรายชื่อหนังสือใหม่ในห้องสมุดต่าง ๆ ประกาศแจ้งความโฆษณาของหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล

2 การจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

วิธีการที่ห้องสมุดได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีหลายวิธี คือ (ชาญกิจ ชอบதாகิจ

2522 70 - 72)

2 1 การได้รับบริจาค เป็นวิธีการได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยทางหน่วยงานผู้จัดพิมพ์ส่งไปให้

2 2 การขอรับบริจาค เป็นวิธีการที่ห้องสมุดติดต่อขอรับบริจาคสิ่งพิมพ์ รัฐบาลจากหน่วยงานที่ผลิตหรือรับผิดชอบในการผลิต อาจติดต่อขอรับด้วยตัวเอง หรือติดต่อ ทางจดหมาย

2 3 การแลกเปลี่ยน เป็นการจัดหาสิ่งพิมพ์เข้าห้องสมุดอีกวิธีหนึ่ง โดย การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ซึ่งกันและกัน สิ่งพิมพ์ที่มีการแลกเปลี่ยนเป็นส่วนใหญ่เป็นสิ่งพิมพ์ที่สถาบัน นั้น ๆ ผลิตขึ้นเอง หรือสิ่งพิมพ์ที่ห้องสมุดมีฉบับซ้ำจำนวนมาก

2 4 การจัดซื้อ สิ่งพิมพ์รัฐบาลบางประเภทส่วนราชการผู้ผลิต ผลิตขึ้น เพื่อการจำหน่าย ซึ่งอาจจัดจำหน่ายเอง หรือฝากร้านจำหน่ายหนังสือหรือทั้งจำหน่ายเองและ ฝากร้านจำหน่ายหนังสือ

3 การจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาล

การจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด ยังเป็นปัญหาอยู่มาก ทั้งนี้เนื่องจาก สิ่งพิมพ์รัฐบาลตีพิมพ์ออกมาในลักษณะรูปเล่ม และขนาดแตกต่างกัน ห้องสมุดต่างคิดวิธีการจัดเก็บ ตามความเหมาะสม แต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับว่าวิธีการใด เป็นวิธีการจัดเก็บที่ดีที่สุด ทั้งนี้เพราะ วิธีดังกล่าวอาจเหมาะกับห้องสมุดประเภทหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะกับห้องสมุดอีกประเภทหนึ่ง (รัฐจวน อินทรกำแหง 2519 118 - 119)

วิธีการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่นิยมจัดมี 3 วิธีดังนี้ คือ

3 1 การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลแยกไว้ต่างหาก การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลลักษณะนี้ คือ แยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก มีบรรณารักษ์เฉพาะฝ่ายนี้เป็นผู้จัดดำเนินงาน ต่าง ๆ เช่น จัดหา วิเคราะห์เลขหมู่ ทำบัตรรายการและให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล

3 2 การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลรวมกับสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ของห้องสมุด โดยไม่ คำนึงว่าสิ่งพิมพ์นั้นจะเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือไม่ เช่น ถ้าเป็นหนังสือก็จัดไว้รวมกับหนังสือทั่วไป ถ้าเป็นวารสารก็จัดไว้รวมกับวารสาร ถ้าเป็นจุลสารก็จัดไว้รวมกับจุลสาร เป็นต้น การ ดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการของห้องสมุดตามปกติ ทั้งในด้านการจัดหา วิเคราะห์เลขหมู่ ทำบัตรรายการ และการให้บริการ

3.3 การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลแบบแยกเป็นบางส่วน การจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ลักษณะนี้เป็นการผสมระหว่างการจัดแบบรวม และการจัดแบบแยก คือ จัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นรูปเล่มหนังสือ มีเนื้อหาราชการแขนงต่าง ๆ ไว้รวมกับหนังสือทั่วไปของห้องสมุด จัดดำเนินงานทางเทคนิค และให้บริการเช่นเดียวกับหนังสืออื่น ๆ ของห้องสมุด แต่สิ่งพิมพ์รัฐบาลบางประเภท เช่น รายงานประจำปี สถิติ บรรณานุกรม หนังสือคู่มือ ระเบียบกฎข้อบังคับ จัดแยกเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก มีการวิเคราะห์เลขหมู่ และทำบัตรรายการเฉพาะที่แตกต่างจากหนังสือทั่วไป

การจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดในประเทศไทยพบว่า ยังไม่มีห้องสมุดใดแยกจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ต่างหากโดยเฉพาะ (เดลีว พันธ์สุธิตา 2522 : 7) ห้องสมุดขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จัดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นบางส่วน เช่น สำนักบรรณสารการพัฒนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น

4 การวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาล

เนื่องจากการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังจัดรวมไว้กับหนังสือ ยังไม่มีห้องสมุดแห่งใดจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลแยกออกมาเป็นส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ เพียงแต่มีห้องสมุดบางแห่งจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลส่วนที่ไม่ใช่หนังสือแยกออกมาต่างหาก ดังนั้นการวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทยจึงมีวิธีการวิเคราะห์เลขหมู่ 2 วิธี คือ วิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นเล่ม หนังสือ ด้วยระบบการวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือระบบเดียวกับการวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือทั่วไป และวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลอื่น ๆ เช่น รายงานการบริหารงาน รายงานสถิติ รายงานการประชุม บรรณานุกรม ทาเนียบนาม เป็นต้น ด้วยระบบการวิเคราะห์เลขหมู่อีกระบบหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่นิยมจัดแยกตามหน่วยงานที่จัดทำสิ่งพิมพ์รัฐบาล

5 การทำบัตรรายการสิ่งพิมพ์รัฐบาล

สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นทรัพยากรห้องสมุดชนิดหนึ่ง ดังนั้น จึงควรจัดทำบัตรรายการเพื่อช่วยให้สามารถค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ในการทำบัตรรายการสิ่งพิมพ์รัฐบาล ควรจัดทำบัตรครบชุด เช่นเดียวกับบัตรรายการของทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ คือ ทำบัตรผู้แต่ง บัตรชื่อเรื่อง บัตรหัวเรื่อง บัตรทะเบียน และบัตรเพิ่ม

ในกรณีที่ห้องสมุดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลบางส่วนเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก การจัดทำ
 บัตรรายการของสิ่งพิมพ์รัฐบาลส่วนนี้ควรแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างสิ่งพิมพ์รัฐบาลในส่วน
 ดังกล่าว กับบัตรรายการทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ เช่น ใช้บัตรรายการที่มีสีต่างจากบัตรรายการ
 ทั่วไป เดิมสัญลักษณ์ "ส.ร." (สิ่งพิมพ์รัฐบาล) หรือ G.P. (Government Publications)
 เหนือเลขหมู่หนังสือในบัตรรายการ หรือประทับคำว่า "สิ่งพิมพ์รัฐบาล" ที่มุมของบัตรรายการ

ภูมิหลังเกี่ยวกับการอ้างอิงและการวิเคราะห์การอ้างอิง

การอ้างอิง (Citation)

อารีย์ ชื่นวัฒนา (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 7) กล่าวถึง ความหมายของ
 การอ้างอิงว่า การอ้างอิงมีความหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก หมายถึง การที่นักวิชาการ
 ณาเรื่องราว ข้อความ ข้อคิด หรือวิธีการจากเอกสารเรื่องอื่น ๆ มากล่าวอ้างในงานเขียนของตน
 ด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ประการที่สอง หมายถึง เอกสารเรื่องที่ได้รับการอ้างอิง (Cited
 Work) ที่ปรากฏในรูปรายละเอียดทางบรรณานุกรม โดยผู้เขียนอาจบันทึกไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้า
 (Footnote Citation) หรือรวบรวมเป็นรายการเอกสารอ้างอิง (Reference) หรือ
 บรรณานุกรม (Bibliography) ท้ายบท ท้ายเรื่องของงานเขียน

ประภาวดี สิบสนธิ์ (ประภาวดี สิบสนธิ์ 2524 139) กล่าวว่า การอ้างอิง
 หมายถึง การกล่าวถึงงานอื่นที่ผู้เขียนใช้ประกอบงานของตน โดยลงในรูปของเชิงอรรถท้ายหน้า
 บรรณานุกรม หรือรายชื่ออ้างอิงข้างท้ายเรื่อง

วัตถุประสงค์ของการอ้างอิงมีดังนี้ คือ (Weinstock. 1971 : 18 - 19)

- 1 เพื่อแสดงความเคารพต่อนักวิชาการผู้ริเริ่มในแขนงวิชานั้น ๆ
- 2 เพื่อแสดงความเชื่อถือในเอกสารที่ผู้เขียนอ้างอิง
- 3 เพื่อแจ้งให้ทราบถึงแหล่งที่มาของวิธีการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4 เพื่อให้ผู้อ่านมีภูมิหลังเพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านต่อไป
- 5 เพื่อแก้ไขงานเขียนเรื่องก่อน ๆ ของตนเอง

- 6 เพื่อแก้ไขงานเขียนของนักวิชาการคนอื่น ๆ
- 7 เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียนของนักวิชาการคนอื่น ๆ
- 8 เพื่ออ้างสิทธิ์ในการประดิษฐ์คิดค้นเป็นคนแรก
- 9 เพื่อกระตุ้นให้นักวิจัยตระหนักถึงงานวิจัยที่จะมีต่อไปในอนาคต
- 10 เพื่อให้รายละเอียดแก่เอกสารที่ไม่เป็นที่แพร่หลาย หรือ เอกสารที่มีคุณค่า

แต่มีผู้อ้างอิงน้อย

- 11 เพื่อเป็นการยืนยันว่าข้อมูลนั้นถูกต้อง
- 12 เพื่อชี้แหล่ง เอกสารที่กล่าวถึงความคิดที่อภิปรายอยู่เป็นครั้งแรก
- 13 เพื่อชี้แหล่ง เอกสารที่ให้คำอธิบายแนวความคิดหรือการใช้ศัพท์นั้น ๆ เป็น

ครั้งแรก

- 14 เพื่อแสดงการไม่ยอมรับผลงานหรือความคิดของนักวิชาการคนอื่น ๆ
- 15 เพื่อคัดค้านการอ้างสิทธิ์ในการประดิษฐ์คิดค้นเป็นบุคคลแรกของนักวิชาการ

คนอื่น ๆ

การอ้างอิงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการเสนอผลงานทางวิชาการ เพราะช่วยให้ผู้อ่านทราบแหล่งที่มาของข้อความหรือแนวความคิด สามารถติดตามเอกสารเดิมที่ผู้เขียนอ้างอิงได้

การวิเคราะห์การอ้างอิง (Citation Analysis)

การวิเคราะห์การอ้างอิง เป็นวิธีการศึกษาการอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงบรรณทนายหน้า หรือรายการเอกสารอ้างอิง หรือเอกสารอ้างอิง หรือบรรณานุกรม ท้ายบท ท้ายเรื่องของงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการรวบรวมนับจำนวน วิเคราะห์ และตีความเกี่ยวกับเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ขอบเขตเนื้อหาวิชา ภาษา สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ โดยอาศัยวิธีทางสถิติ ตั้งแต่สถิติเบื้องต้น เช่น การหาค่าร้อยละ จนถึงสถิติที่มีความซับซ้อนมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ การอ้างอิงเป็นหลัก

บริทเทน และ โลน ได้แบ่งสิ่งพิมพ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์การอ้างอิงเป็น

6 ประเภท คือ (Brittain and Lene. 1973 72 - 78)

1. ครรชณ์วารสาร และสาระสังเขป
2. บรรณานุกรมแห่งชาติ และบรรณานุกรมทั่วไป
3. บรรณานุกรมเฉพาะวิชา
4. สิ่งพิมพ์ปฐมภูมิ เช่น หนังสือ วารสาร รายงาน วิทยานิพนธ์
5. วารสารวิจารณ์

การเลือกสิ่งพิมพ์ที่จะนำมาวิเคราะห์การอ้างอิงนั้น ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาขนาดและโครงสร้างของวรรณกรรมในแต่ละสาขาวิชาโดยวิเคราะห์ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา สถานที่พิมพ์ อายุ ภาษา ของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ตลอดจนสามารถจัดลำดับของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด หรืออาจวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงานเขียน และ เอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในงานเขียนนั้น โดยพิจารณาจากประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา ภาษา ฯ
2. เพื่อศึกษาว่า การใช้วรรณกรรมในแต่ละสาขาวิชาได้เปลี่ยนแปลงอย่างไรในแต่ละสมัย โดยวิเคราะห์ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา ภาษา แดวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ มีตัวแปร คือ เวลา
3. เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการของความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนแนวโน้มของการวิจัยในแต่ละฉบับ
4. ในสาขาวิชาที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เช่น วิทยาศาสตร์จะเกิดแขนงวิชาย่อย ซึ่งเป็นการผสมผสานของความรู้ในแขนงวิชาใหญ่อยู่เสมอ และแขนงวิชาย่อยเหล่านี้จะพัฒนาโดยรวมตัวกันหรือแยกตัวกลายเป็นวิชาใหม่ได้ อีก นักวิทยาศาสตร์จึงอาศัยการวิเคราะห์การอ้างอิงเพื่อศึกษาความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อสามารถกำหนดขอบเขตของวรรณกรรมได้อย่างถูกต้อง
5. เพื่อศึกษาตัวนักวิชาการและผลงาน ตลอดจนสถาบันวิจัยที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในแต่ละสาขาวิชา โดยพิจารณาจากจำนวนครั้งของการอ้างอิง

๑ เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรในทางอ้อม โดยพิจารณาจากประเภท ขอบเขต เนื้อหาวิชา ภาษา อายุ ฯ ของเอกสารที่ผู้ใช้อ้างอิง

ประโยชน์ของการวิเคราะห์การอ้างอิง มีทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ กล่าวคือ

๑ ในทางทฤษฎี ช่วยให้ผู้ศึกษารู้ถึงโครงสร้างของวรรณกรรม และการใช้วรรณกรรมสาขาต่าง ๆ โดยประมาณ ตลอดจนประวัติและพัฒนาการของความรู้ในแต่ละแขนงวิชา

๒ ในทางปฏิบัติ ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างเด่นชัดในงานของห้องสมุด ได้แก่ งานบริหาร ผลจากการวิเคราะห์การอ้างอิงสามารถใช้เป็นองค์ประกอบในการกำหนดนโยบายด้านการเงิน การจัดสรรบุคลากร การเลื่อนขั้นหรือตำแหน่งของบุคลากร งานเทคนิคสามารถนำผลไปใช้ในการเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด การบอกรับเป็นสมาชิกวารสาร การสั่งซื้อย้อนหลัง การจัดเก็บ การคัดทรัพยากรห้องสมุดออกจากห้องสมุด งานบริการสามารถนำผลไปใช้ในการจัดบริการสารนิเทศ เช่น บริการสาระถึงเขป วรรณคดี บรรณานุกรม เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลสามารถแบ่งเนื้อหาของการศึกษาได้เป็น ๓ ด้าน คือ ด้านการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ด้านการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาล และด้านการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ด้านการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ งานวิจัยของ ประหยัด บุญสุข (ประหยัด บุญสุข ๒๕๒๖ : ๘๔) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการกระจายและการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยกรมส่งเสริมการเกษตรในหมู่เกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อศึกษาริธีการกระจายเอกสารสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรไปสู่เกษตรกรว่ามีวิธีการอย่างไร และวิธีการใดที่เกษตรกรได้รับเอกสารมากที่สุด เอกสารสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรเรื่องใด และประเภทใดบ้างที่กระจายไปถึงเกษตรกร ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ในการเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ไปสู่เกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า วิธีการกระจายเอกสารสิ่งพิมพ์ไปสู่เกษตรกรที่มีการใช้มากที่สุด คือ วิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำเอกสารไปแจกให้

เกษตรกรด้วยตนเอง วิธีรองลงมา คือ การแจกให้เกษตรกรในระหว่างที่มีกิจกรรมทางการเกษตร และวิธีการกระจายเอกสารที่ใช้น้อยที่สุด คือ การกระจายเอกสารสิ่งพิมพ์ไปตามสถานที่ให้บริการ การอ่าน เช่น ห้องสมุดประชาชน หรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เอกสารสิ่งพิมพ์ประเภท แผนปลิว เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด และจุลสารได้รับน้อยที่สุด อุปสรรคที่สำคัญ ในการกระจายเอกสารสิ่งพิมพ์ คือ ขาดการวางแผนและกำหนดนโยบายในการกระจายเอกสาร สิ่งพิมพ์ บุคลากรขาดความรู้ในการแจกเอกสารสิ่งพิมพ์ และไม่มีศูนย์กลางบริการเอกสารสิ่งพิมพ์ ระดับจังหวัด ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปปรับปรุงการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ด้านการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ งานวิจัยของ วรณี รัชราชกุล (วรณี รัชราชกุล 2512 : 182) ได้ศึกษาเรื่องการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย โดยศึกษาเกี่ยวกับการจัดเก็บ และการวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลทั้งของประเทศไทย และของต่างประเทศ วรณี รัชราชกุล ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย โดยศึกษาดัดแปลง จากการวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลของสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีห้องสมุดบางแห่งนำระบบการ วิเคราะห์เลขหมู่มาใช้จัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด และต่อมา รันตี ไกรทางกูร (รันตี ไกรทางกูร 2522 ง - ฉ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาล แต่เฉพาะกับสิ่งพิมพ์ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาครอบคลุมการจัดดำเนินงานทางเทคนิคอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การทำดรรชนี การทาสาระสังเขป การจัดเก็บ และการเรียกใช้เอกสาร จากการศึกษาพบว่า ห้องสมุดที่เป็นแหล่งข้อมูลได้จัดทำดรรชนีช่วยค้นหา ในรูปของการวิเคราะห์เลขหมู่ และทำบัตรรายการ การจัดทำดรรชนีในลักษณะรูปเล่ม ตลอดจนการหาดรรชนีสำหรับแฟ้มข้อมูล ห้องสมุดทั้ง 3 แห่ง จัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลแยกไว้โดยเฉพาะบางส่วน และจัดเก็บไว้กับหนังสือทั่วไป นอกจากนี้ ห้องสมุดทั้ง 3 แห่งยังใช้บัตรรายการ บัตรดรรชนี ดรรชนีที่เป็นรูปเล่มหนังสือ และบัตรทะเบียน เป็นเครื่องมือในการเรียกใช้ข้อมูล

ด้านการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ดังได้กล่าวแล้วว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็น เอกสารปฐมภูมิ ซึ่ง ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น ในการวิจัย เอกสารสำคัญประเภทหนึ่งที่ใช้ประกอบการค้นคว้าจึงได้แก่

สิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งปรากฏผลจากงานวิจัยของ มุกดา ชื่อมาก (มุกดา ชื่อมาก 2528 89) วาสังพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงถึงสูงสุดจากการวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของ นักศึกษาระดับปริญญาโทป้องกันราชอาณาจักร และในงานวิจัยของ จารุพร สัทธาธิก (จารุพร สัทธาธิก 2515 ง - จ) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุด เพื่อ ทาวิจัย พบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงเป็นอันดับสามของเอกสารประกอบการวิจัยทั้งหมด ส่วนงานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 80) พบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้รับการอ้างอิงเป็นอันดับสี่ รองจากหนังสือ วารสาร และวิทยานิพนธ์ สำหรับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ปรากฏผลจากงานวิจัยของ เศรษฐพร อุศรีพิทักษ์ (เศรษฐพร อุศรีพิทักษ์ 2510 114 - 119) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการวิจัย จากเอกสารทางราชการว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ การพิมพ์ และการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลยังไม่กว้างขวาง ไม่มีหน่วยงานที่จัดพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ ทำให้การพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลกระจายยากแก่การติดตาม การพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาลมีคุณภาพและ มาตรฐานต่ำ จึงมีข้อผิดพลาดมาก การรักษาความลับของทางราชการทำให้ไม่ได้รับความสะดวก ในการใช้ การค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่สะดวก เนื่องจากระบบการจัดเก็บไม่มีประสิทธิภาพ และไม่มีหอบรรณสารทำหน้าที่เก็บรักษาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับ ปัญหาการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ประกอบการทำวิจัยเฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ ได้แก่ สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์ของ จิตรา ทับแสง (จิตรา ทับแสง 2518 ง - จ) สาขาวิชา การปกครอง การสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ ศศรี จันทรวิมล (ศศรี จันทรวิมล 2519 ง - จ) และสาขาวิชารัฐศาสตร์ของ เปรมวัลย์ วาจิธร (เปรมวัลย์ วาจิธร 2520 ง - จ) พบว่า ปัญหาสำคัญที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล คือ สิ่งพิมพ์ รัฐบาลล้าสมัย และไม่มีรายชื่อสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สมบูรณ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ งานวิจัยของ เฮอร์นอน (Hernon. 1978 5182-A) ซึ่งศึกษาการใช้และไม่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของ

นักสังคมสงเคราะห์ 4 สาขา คือ เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา โดยเลือกจากสถานการศึกษาต่าง ๆ ในรัฐอินเดียนส์ อินเดียนา มิสซิสซิปปี และ โอไฮโอ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาดังนี้ คือ ศึกษาเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรห้องสมุดทั่วไปกับการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ศึกษาวัตถุประสงค์ในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ศึกษาความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล ศึกษาการประชาสัมพันธ์งานของฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล และศึกษาเหตุผลของการใช้และไม่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ให้ความสำคัญกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลมาก และใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลทุกประเภท โดยมีได้ค่านึงว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลนั้นมีในห้องสมุดสถานการศึกษารองมือหรือไม่ บริการของห้องสมุดที่มีอิทธิพลต่อการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกลุ่มตัวอย่าง คือ การจัดส่งบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เกี่ยวข้องไปให้ และเหตุผลของการไม่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่สำคัญ คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลล้าสมัย ต่อมาในปี ค.ศ. 1982 เชลเดน (Shelden. 1982 . 296-A) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยศึกษาเกี่ยวกับผลของการปฐมนิเทศและการสอนการใช้ห้องสมุดต่อการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล และความพึงพอใจของผู้ใช้เกี่ยวกับการจัดและให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยฮาวาย จากการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลมากขึ้นหลังจากได้รับการปฐมนิเทศ หรือการเรียนการใช้ห้องสมุดแล้ว และกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในการจัด ตลอดจนการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้ คือ

1. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 สุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 818 เlem ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 1 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling (เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์ 2522 : 119) ตามปีการศึกษาและขอบเขตเนื้อหาวิชา จำนวนร้อยละ 50 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 418 เlem ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรจากแผนกตามปีการศึกษา และขอบเขตเนื้อหาวิชา

ปีการศึกษา	ขอบเขตเนื้อหาวิชา											รวม
	000	100	200	300	370	400	500	600	700	800	900	
2520	7	24	-	11	50	18	33	4	4	11	14	174
2521	5	17	-	8	52	18	24	16	7	13	10	170
2522	8	30	-	4	42	12	26	7	7	9	8	153
2523	13	20	1	14	46	6	13	16	5	12	5	150
2524	8	18	-	6	87	4	23	8	3	12	4	171
รวม	41	107	1	43	277	56	118	50	26	57	41	818

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแนกตามปีการศึกษา และขอบเขตเนื้อหาวิชา

ปีการศึกษา	ขอบเขตเนื้อหาวิชา											รวม
	000	100	200	300	370	400	500	600	700	800	900	
2520	4	12	-	8	25	8	17	2	2	6	7	89
2521	3	9	-	4	26	9	12	8	4	7	5	87
2522	4	15	-	2	21	6	13	4	4	6	4	78
2523	7	10	1	7	23	3	7	6	3	6	3	78
2524	4	8	-	3	44	2	12	4	2	6	2	87
รวม	22	54	1	22	139	28	61	26	15	30	21	419

2 ผู้ทำปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2524 จำนวน 321 คน สาเหตุที่เลือกกลุ่มตัวอย่างนี้เพราะ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษา 2 ปีหลังสุด ซึ่งสามารถระลึกถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้มากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2520 - 2522

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้ คือ

- 1 บัตรบันทึกการอ้างอิง
- 2 แบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือและรายละเอียดของเครื่องมือ มีดังนี้

- 1 บัตรบันทึกการอ้างอิง

- 1 1 การสร้างบัตรบันทึกการอ้างอิง

ผู้วิจัยสร้างบัตรบันทึกการอ้างอิงขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างบัตรบันทึกการอ้างอิงดังนี้

1 1 1 ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิง

1 1 2 สร้างบัตรบันทึกการอ้างอิง แล้วนำเสนอต่อประธาน และกรรมการ

ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไข

1 1 3 นำบัตรบันทึกการอ้างอิงไปทดลองบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์

ปีการศึกษา 2526 โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายมาหมวดวิชาละ 5 เล่ม รวม 55 เล่ม

1 1 4 แก้ไขข้อบกพร่องของบัตรบันทึกการอ้างอิงอีกครั้งก่อนนำไปใช้

1 2 รายละเอียดของบัตรบันทึกการอ้างอิง

บัตรบันทึกการอ้างอิง แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1 2 1 บัตรปริญญานิพนธ์

บัตรปริญญานิพนธ์ใช้บันทึกรายละเอียดของปริญญานิพนธ์ และปริมาณการอ้างอิง

บัตรปริญญานิพนธ์แต่ละบัตรใช้บันทึกรายละเอียดของปริญญานิพนธ์เป็นรายเล่ม มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อผู้แต่ง _____

เลข เรียกหนังสือ _____

ปีการศึกษา _____

จำนวนบรรณานุกรมทั้งหมด _____ รายการ

จำนวนบรรณานุกรมที่เป็นภาษาไทย _____ รายการ

จำนวนบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาล _____ รายการ

1 2 1 บัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาล

บัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาลใช้บันทึกรายละเอียดของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงตามที่ปรากฏในบรรณานุกรมของปริญญานิพนธ์แต่ละ เล่ม โดยที่แต่ละบัตรใช้บันทึกรายละเอียดของสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละรายการ มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อเรื่อง	_____
ประเภท	_____
หมวดวิชา (สิ่งพิมพ์รัฐบาล)	_____ (ปริญญาโท)
ปีที่พิมพ์	_____ ช่วงอายุ _____
หน่วยงานที่ผลิต	_____
หอสมุด	มี _____ ไม่มี _____

2 แบบสอบถาม

2.1 การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

แล้วกำหนดขอบเขตของปัญหา

2.1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสอบถาม

2.1.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการ

ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข

2.1.4 นำแบบสอบถามไปทดลองกับนิสิตที่กำลังหาปริญญาโทวิชาเอกต่าง ๆ

จำนวน 50 คน

2.1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองมาแก้ไขปรับปรุง แล้วนำเสนอต่อประธาน

และกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้

2.2 รายละเอียดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน

2.2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วิชาเอก ปีที่สำเร็จ

การศึกษา ประสบการณ์ในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

2 2 2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอน ก ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ตอน ข ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น

1 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

2 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ลำดับขั้นของการรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

1 1 รวบรวมปริญญานิพนธ์ โดยใช้บัตรรายการ เป็นเครื่องมือในการค้นหา

1 2 บันทึกรายละเอียด เกี่ยวกับปริญญานิพนธ์และปริมาณการอ้างอิงลงใน

บัตรบันทึกการอ้างอิงชนิดบัตรปริญญานิพนธ์

1 3 บันทึกรายละเอียด เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลและรายการจากบรรณานุกรม

ของปริญญานิพนธ์ ลงในบัตรบันทึกการอ้างอิงชนิดบัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยสิ่งพิมพ์และโสดทัศนวัสดุ
ที่จัดว่า เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาล ต้องมีคุณสมบัติครบ 3 ประการดังนี้

1 3 1 เป็นสิ่งพิมพ์และโสดทัศนวัสดุที่ผลิต และรับผิดชอบในการผลิต

โดยสวณราชการไทย

1 3 2 เป็นสิ่งพิมพ์และโสดทัศนวัสดุที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับหน่วยงานที่ผลิต

หรือรับผิดชอบในการผลิต

1 3 3 เป็นสิ่งพิมพ์และโสดทัศนวัสดุ 1 ใน 17 ประเภท ดังได้ระบุไว้

ในคำนิยามศัพท์เฉพาะ

1 4 แยกบัตรปริญญานิพนธ์ และบัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่บันทึกรายละเอียดแล้ว โดยเรียงบัตรปริญญานิพนธ์ตามลำดับ เลขเรียกหนังสือ เรียงบัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาลตามลำดับอักษรของชื่อเรื่อง

1 5 ตรวจสอบสิ่งพิมพ์รัฐบาลแต่ละชื่อเรื่องที่ได้จากข้อ 1 3 ว่า หอสมุดมีหรือไม่ โดยตรวจสอบกับ

1 5 1 บัตรรายการ

1 5 2 บัตรทะเบียนวารสาร

2 การรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สำรวจที่อยู่ที่เป็นปัจจุบันที่สุดของผู้สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต ในปีการศึกษา 2523 - 2524 จากบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 321 ฉบับ โดยทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 188 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 185 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 57.63

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล แบ่งเป็น

1 การจัดกระทำข้อมูลจากบัตรบันทึกการอ้างอิง

2 การจัดกระทำข้อมูลจากแบบสอบถาม

ลำดับขั้นของการจัดกระทำข้อมูลมีดังนี้

1 การจัดกระทำข้อมูลจากบัตรบันทึกการอ้างอิง

1 1 หาคำอัตราส่วนร้อยละของจำนวนบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาล กับจำนวนบรรณานุกรมที่เป็นภาษาไทย และจำนวนบรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาล กับจำนวนบรรณานุกรมทั้งหมดของปริญญานิพนธ์แต่ละเล่ม แล้วนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย

1 2 แจกแจงความถี่ และหาคำอัตราส่วนร้อยละของปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยแยกตามประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อาวุ และหน่วยงานที่ผลิต

1 3 แจกแจงความถี่ และหาค่าอัตราส่วนร้อยละของปริมาณสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มี
และไม่มีในหอสมุด โดยแยกตาม ประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิต

1 4 แจกแจงความถี่ และหาค่าอัตราส่วนร้อยละของปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์
รัฐบาล จำแนกตาม

1 4 1 ประเภทกับอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

1 4 2 ขอบเขตเนื้อหาวิชากับอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

1 4 3 หน่วยงานที่ผลิตกับประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

1 4 4 ขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริณิญาณิพนธ์ กับขอบเขตเนื้อหาวิชาของ

สิ่งพิมพ์รัฐบาล

2 การจัดกระทำข้อมูลจากแบบสอบถาม

2 1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ คัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก

2 2 จัดกระทำข้อมูลจากแบบสอบถามดังนี้

2 2 1 หาความถี่ในแต่ละช่องของปัญหาแต่ละข้อ

2 2 2 คูณความถี่ในแต่ละช่องด้วยคะแนนประจำช่อง โดยกำหนดค่าน้ำหนัก

ของการให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2 2 3 นำผลลัพธ์ของปัญหาแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ในการพิจารณา

ค่าความสำคัญของปัญหาอยู่ระดับใด ถึงเกณฑ์ดังนี้ คือ (Best. 1964 : 189)

มากที่สุด คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4 50 - 5 00

มาก คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3 50 - 4 49

ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 50 - 3 49
น้อย	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1 50 - 2 49
น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1 00 - 1 49

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าอัตราส่วนร้อย (Percentage) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{X}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

X แทน จำนวนความถี่ของการอ้างอิงที่ได้

N แทน จำนวนความถี่ของการอ้างอิงทั้งหมด

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 46)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนคูณกับความถี่ของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขดเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

- 1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปฏิญานิพนธ์แต่ละ เลม เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น
- 2 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตาม ประเภท ขอบเขต เนื้อหาวิชา

อายุ หน่วยงานที่ผลิต

- 2 1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามประเภท
- 2 2 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขต เนื้อหาวิชา
- 2 3 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามอายุ
- 2 4 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต
- 2 5 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามประเภทกับอายุ
- 2 6 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขต เนื้อหาวิชากับอายุ
- 2 7 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิตกับประเภท
- 2 8 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขต เนื้อหาวิชาของ

ปฏิญานิพนธ์ กับขอบเขต เนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

3 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด

- 3 1 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนก

ตามประเภท

- 3 2 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนก

ตามขอบเขต เนื้อหาวิชา

- 3 3 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนก

ตามอายุ

3 4 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำนวนก
ตามหน่วยงานที่ผลิต

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

- 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - 1 1 วิชา เอกที่สำเร็จการศึกษา
  - 1 2 ประสบการณ์ในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล
- 2 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล
- 3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ผู้วิจัยศึกษาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยวิธีวิเคราะห์การอ้างอิง (Citation Analysis) จากปฏิญญาฉบับที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 419 เล่ม ดังปรากฏผลดังนี้

1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปฏิญญาฉบับแต่ละเล่ม เมื่อเทียบกับ
สิ่งพิมพ์อื่น

ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปฏิญญาฉบับแต่ละ เล่ม เมื่อเทียบกับ
สิ่งพิมพ์อื่น ปรากฏผลดังตาราง 3 และ 4

ตาราง 3 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปฏิญญาพนธแต่ละ เลม เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น

ร้อยละของ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เมื่อเทียบกับ สิ่งพิมพ์อื่น	จำนวนปฏิญญาพนธ (เลม)											รวม
	000	100	200	300	370	400	500	600	700	800	900	
0	-	1	-	-	5	3	6	8	1	15	5	44
1 - 5	9	34	1	7	37	12	18	8	2	14	10	162
6 - 10	6	15	-	8	32	8	20	5	6	-	3	103
11 - 15	4	3	-	2	26	4	8	2	4	1	2	58
16 - 20	3	1	-	3	12	-	5	3	2	-	-	28
21 - 25	-	-	-	2	17	-	2	-	-	-	-	21
26 - 30	-	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	6
31 - 35	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	1	5
36 - 40	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
41 - 45	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
46 - 50	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
รวม	22	54	1	22	139	28	61	26	15	30	21	419
ค่าเฉลี่ย	8 23	5 17	3 00	9 59	11 88	6 43	8 44	5 54	9 47	2 17	5 38	8 29

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงเฉลี่ยร้อยละ 8 29 เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่นที่ผู้ทำปฏิญญาพนธใช้อ้างอิงทั้งหมด เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชาพบว่า ปฏิญญาพนธในหมวด 370 การศึกษามีปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลเมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่นมากที่สุด คือ ร้อยละ 11 88 รองลงมาได้แก่ หมวด 300 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 9 59 และหมวด 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง ร้อยละ 9 47 ตามลำดับ และในจำนวนปฏิญญาพนธทั้งหมด 419 เลม ปรากฏว่ามีจำนวน 44 เลม (ร้อยละ 10 5) ที่ไม่มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลเลย การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลเมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่นมีการอ้างอิงระหว่างร้อยละ 0 - 50 เท่านั้น

ตาราง 4 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในปริญญาณิพนธ์แต่ละเล่ม เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น
เฉพาะที่เป็นภาษาไทย

ร้อยละของ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เมื่อเทียบกับ สิ่งพิมพ์ภาษาไทย	จำนวนปริญญาณิพนธ์ (เล่ม)											รวม
	000	100	200	300	370	400	500	600	700	800	900	
0	-	1	-	-	5	3	6	8	1	15	5	44
1 - 5	4	9	1	1	12	4	2	-	2	12	8	55
6 - 10	6	21	-	6	20	4	10	3	6	2	3	81
11 - 15	3	8	-	3	25	3	10	4	4	-	2	62
16 - 20	6	7	-	5	10	9	7	1	2	-	1	56
21 - 25	1	6	-	4	14	3	4	5	-	1	-	38
26 - 30	1	1	-	2	9	1	8	1	-	-	-	23
31 - 35	-	-	-	1	13	-	3	3	-	-	1	21
36 - 40	1	-	-	-	10	-	1	-	-	-	1	13
41 - 45	-	-	-	-	6	-	3	1	-	-	-	10
46 - 50	-	1	-	-	1	1	3	-	-	-	-	6
51 - 55	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
56 - 60	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
61 - 65	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	3
66 - 70	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
71 - 75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
76 - 80	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2
รวม	22	64	1	22	139	28	61	26	15	30	21	419
รวมเฉลี่ย	13 45	11 83	3 00	16 41	20 81	13 93	22 21	14 58	9 47	2 50	7 76	15 98

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงเฉลี่ยร้อยละ 15.96 เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทย เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชาพบว่า ปริมาณนิพนธ์ในหมวด 500 วิทยาศาสตร์ มีปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.21 รองลงมาได้แก่ หมวด 370 การศึกษา ร้อยละ 20.81 และหมวด 300 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 16.41 ตามลำดับ การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลเมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทย มีการอ้างอิงระหว่างร้อยละ 0 - 80 เท่านั้น

2 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

2.1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามประเภทปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประเภท

ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวนการอ้างอิง (ครั้ง)	ร้อยละ
1 รายงานการบริหารงาน	44	3 13
2 รายงานสถิติ	102	7 25
3 รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ	36	2 56
4 รายงานการประชุม	197	14 00
5 รายงานการค้นคว้าและวิจัย	265	18 83
6 ผลการพิจารณา	-	-
7 ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ	-	-
8 กฎหมายและประมวลกฎหมาย	8	0 57
9 ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ และคู่มือ	325	23 10
10 คำพิพากษา และความเห็นศาล	-	-
11 ทำเนียบนามและทะเบียน	19	1 35
12 เรื่องราวต่าง ๆ	289	20 54
13 บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสาร	6	0 43
14 วารสาร	76	5 40
15 ข่าวที่ให้กับหนังสือพิมพ์	-	-
16 แผนที่และแผนภูมิ	40	2 84
17 โสตทัศนวัสดุ	-	-
รวม	1,407	100 00

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ระเบียบ กฎ ข้อบังคับ และคู่มือ คือ มีการอ้างอิง 325 ครั้ง (ร้อยละ 23 10) รองลงมา

คือ เรื่องราวต่าง ๆ มีการอ้างอิง 289 ครั้ง (ร้อยละ 20.64) และรายงานการค้นคว้าวิจัยมี
 การอ้างอิง 285 ครั้ง (ร้อยละ 18.83) ตามลำดับ ส่วนประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับ
 การอ้างอิงน้อยที่สุด ได้แก่ บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสาร ซึ่งมีการอ้างอิงเพียง 6 ครั้ง
 (ร้อยละ 0.43) และประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ไม่มีการอ้างอิงเลย ได้แก่ ผลการพิจารณา
 รางกฎหมายและมติต่าง ๆ คำพิพากษาและความเห็นศาล ข่าวก่อนหน้าหนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ

2.2 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชา ปรากฏผล
 ดังตาราง 6

ตาราง 6 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชา

ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวนการอ้างอิง (ครั้ง)	ร้อยละ
000 เบ็ดเตล็ด	41	2.91
100 ปรัชญา	13	0.92
200 ศาสนา	1	0.07
300 สังคมศาสตร์	208	14.64
370 การศึกษา	861	61.19
400 ภาษาศาสตร์	22	1.56
500 วิทยาศาสตร์	49	3.48
600 เทคโนโลยี	108	7.68
700 ศิลปกรรมและการบันเทิง	62	3.70
800 วรรณคดี	10	0.71
900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	44	3.13
รวม	1,407	100.00

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดได้แก่ หมวด 370 การศึกษา มีการอ้างอิง จำนวน 861 ครั้ง (ร้อยละ 81.19) รองลงมาคือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ มีการอ้างอิงจำนวน 208 ครั้ง (ร้อยละ 14.64) และหมวด 800 เทคโนโลยี มีการอ้างอิง จำนวน 108 ครั้ง (ร้อยละ 7.68) ตามลำดับ สำหรับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุดคือ หมวด 200 ศาสนา มีการอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.07)

2.3 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามอายุ ปราชญ์ผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามอายุ

ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)	จำนวนการอ้างอิง (ครั้ง)	ร้อยละ
0 - 3	613	43.57
4 - 6	302	21.46
7 - 9	163	11.52
10 - 12	120	8.53
13 - 15	61	4.34
16 ปีขึ้นไป	92	6.54
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	56	3.98
รวม	1,407	100.00

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดได้แก่ ช่วงอายุ 0 - 3 ปี มีการอ้างอิง 613 ครั้ง (ร้อยละ 43.57) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 4 - 6 ปี มีการอ้างอิง 302 ครั้ง (ร้อยละ 21.46) และช่วงอายุ 7 - 9 ปี มีการอ้างอิง 163 ครั้ง (ร้อยละ 11.52)

๒ 4_ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต ปรากฏผล

ดังตาราง ๘

ตาราง ๘ ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวนการอ้างอิง (ครั้ง)	ร้อยละ
สำนักราชเลขาธิการ	2	0 14
สำนักนายกรัฐมนตรี	227	19 69
กระทรวงกลาโหม	18	1 28
กระทรวงการต่างประเทศ	3	0 21
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	51	3 62
กระทรวงคมนาคม	5	0 36
กระทรวงพาณิชย์	3	0 21
กระทรวงมหาดไทย	100	7 11
กระทรวงยุติธรรม	2	0 14
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน	13	0 92
กระทรวงศึกษาธิการ	792	56 29
กระทรวงสาธารณสุข	14	1 00
กระทรวงอุตสาหกรรม	12	0 85
ทบวงมหาวิทยาลัย	116	8 18
รวม	1,407	100 00

จากตาราง ๘ แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีการอ้างอิง 792 ครั้ง (ร้อยละ 56 29) รองลงมา ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี มีการอ้างอิง 227 ครั้ง (ร้อยละ 19 69) และทบวงมหาวิทยาลัย มีการอ้างอิง 116 ครั้ง (ร้อยละ 8 17) หน่วยงานที่สิ่งพิมพ์ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด ได้แก่

สำนักราชเลขาธิการ และกระทรวงยุติธรรม มีการอ้างอิงเท่ากัน คือ เพียง 2 ครั้งเท่านั้น
(ร้อยละ 0.14)

2.5 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประเภทกับอายุ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามประเภทกับอายุ

ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล		ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)							รวม
		0-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16 ปี ขึ้นไป	ม.ป.ป.	
1 รายงานการ บริหารงาน	จำนวน	21	8	3	1	3	5	5	44
	ร้อยละ	47.73	13.64	6.82	2.27	6.82	11.36	11.36	100
2 รายงานสถิติ	จำนวน	55	16	19	5	1	1	5	102
	ร้อยละ	53.92	15.69	18.63	4.90	0.98	0.98	4.90	100
3 รายงานของ คณะกรรมการ	จำนวน	18	14	2	-	1	-	1	36
	ร้อยละ	50.00	38.89	5.56	-	2.78	-	2.78	100
4 รายงาน การประชุม	จำนวน	58	43	33	37	18	5	3	197
	ร้อยละ	29.44	21.83	16.75	18.78	9.14	2.54	1.52	100
5 รายงานการ ค้นคว้าและวิจัย	จำนวน	111	88	27	26	13	11	9	265
	ร้อยละ	41.89	25.66	10.19	9.81	4.91	4.15	3.40	100
6 ผลการพิจารณา	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-
7 ร่างกฎหมายและ มติต่าง ๆ	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-
8 กฎหมายและ ประมวลกฎหมาย	จำนวน	6	2	-	-	-	-	-	8
	ร้อยละ	75.00	25.00	-	-	-	-	-	100

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล		ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)							รวม
		0-3	4-6	7-9	10-12	13-16	16 ปี ขึ้นไป	ม ป ป	
9 ระเบียน กฎ ข้อบังคับและคู่มือ	จำนวน	184	64	10	5	11	29	14	325
	ร้อยละ	56 62	10 24	5 54	1 54	3 38	8 92	4 31	100
10 คำพิพากษาและ ความเห็นศาล	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-
11 ทำเนียบนามและ ทะเบียน	จำนวน	9	4	2	1	-	1	2	18
	ร้อยละ	47 37	21 05	10 53	5 28	-	5 28	10 53	100
12 เรื่องราวต่าง ๆ	จำนวน	98	64	46	24	13	37	9	289
	ร้อยละ	33 22	22 15	15 92	8 30	4 50	12 80	3 11	100
13 บรรณานุกรมและ รายชื่อเอกสาร	จำนวน	3	1	1	1	-	-	-	6
	ร้อยละ	50 00	16 67	16 67	16 67	-	-	-	100
14 วารสาร	จำนวน	35	10	9	19	-	3	-	76
	ร้อยละ	44 30	12 88	11 38	24 05	-	3 80	-	100
15 ขาวที่ให้กับ หนังสือพิมพ์	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-
16 แผนที่และแผนภูมิ	จำนวน	17	9	3	2	1	-	0	40
	ร้อยละ	42 50	22 50	7 50	5 00	2 50	-	20 00	100
17 โสตทัศนวัสดุ	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-

*ม ป ป = ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

จากตาราง ๘ แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลทุกประเภทได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ในช่วงอายุ ๐-๓ ปี และปริมาณของการอ้างอิงลดลงตามระดับของช่วงอายุที่สูงขึ้น ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีการอ้างอิงทุกช่วงอายุ ได้แก่ รายงานการบริหารงาน รายงานสถิติ รายงานการประชุม รายงานการค้นคว้าและวิจัย ระเบียบกฎหมายข้อบังคับและคู่มือ เรื่องราวต่าง ๆ

๒.๘ ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชากับอายุ
ปรากฏผลดังตาราง ๑๐

ตาราง ๑๐ ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชากับอายุ

ขอบเขตเนื้อหาวิชา ของสิ่งพิมพ์รัฐบาล		ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)							รวม
		๐-๓	๔-๖	๗-๙	๑๐-๑๒	๑๓-๑๕	๑๖ ปี ขึ้นไป	ม.ป.ป	
๐๐๐ เบ็ดเตล็ด	จำนวน	18	2	7	4	4	3	3	41
	ร้อยละ	43.90	4.68	17.10	8.79	9.76	7.32	7.32	100
1๐๐ ปรัชญา	จำนวน	7	3	1	-	-	1	1	13
	ร้อยละ	53.85	23.08	7.69	-	-	7.69	7.69	100
2๐๐ ศาสนา	จำนวน	-	-	-	-	-	1	-	1
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	100.00	-	100
3๐๐ สังคมศาสตร์	จำนวน	104	33	22	10	8	23	8	206
	ร้อยละ	50.49	16.02	10.68	4.85	3.88	11.17	2.91	100

ตาราง 10 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหาวิชา ของสิ่งพิมพ์รัฐบาล		ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)							รวม
		0-3	4-6	7-9	10-12	13-15	16 ปี ขึ้นไป	ม ป ป	
370 การศึกษา	จำนวน	401	207	87	69	20	42	25	861
	ร้อยละ	46.57	24.04	11.27	8.01	2.32	4.88	2.90	100
400 ภาษาศาสตร์	จำนวน	2	5	4	3	5	2	1	22
	ร้อยละ	9.09	22.72	18.18	13.64	22.73	9.09	4.55	100
500 วิทยาศาสตร์	จำนวน	14	5	5	8	9	6	2	49
	ร้อยละ	28.57	10.20	10.20	16.33	18.37	12.24	4.08	100
600 เทคโนโลยี	จำนวน	49	18	8	7	11	7	7	108
	ร้อยละ	45.37	16.67	7.41	6.48	10.19	6.48	6.48	100
700 ศิลปกรรมและ การบันเทิง	จำนวน	13	13	9	14	-	2	1	52
	ร้อยละ	25.00	25.00	17.31	26.92	-	3.85	1.92	100
800 วรรณคดี	จำนวน	2	5	2	-	-	1	-	10
	ร้อยละ	20.00	50.00	20.00	-	-	10.00	-	100
900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	จำนวน	3	11	8	4	4	4	10	44
	ร้อยละ	6.82	25.00	18.18	9.09	9.09	9.09	22.73	100

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาวิชาได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในช่วงอายุ 0-3 ปี ยกเว้นขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด 200 ศาสนา 400 ภาษาศาสตร์ 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง 800 วรรณคดี 900 ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุ 0 - 3 ปี มากที่สุด ได้แก่ หมวด 100 ปรัชญา

ร้อยละ 53.85 รองลงมา คือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 50.49 และหมวด 370
การศึกษา ร้อยละ 48.57 ตามลำดับ

2.7 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จาแนกตามหน่วยงานที่ผลิตกับประเภท
ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิตและประเภท

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล		ประ เภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล																	รวม
		รายงานการ บริหารงาน	รายงานสถิติ	รายงานของ คณะกรรมการ	รายงานการ ประชุม	รายงานการ ค้นคว้าวิจัย	ผลการพิจารณา	ร่างกฎหมาย และมติ	กฎหมายและ ประมวลกฎหมาย	ระเบียบ ข้อบังคับและคู่มือ	คำพิพากษา ความเห็นศาล	หาข้อมูลแบบ ทะเบียน	เรื่องราวต่าง ๆ	บรรณานุกรม และรายชื่อ	วารสาร	ข่าวที่โพกกับ หนังสือพิมพ์	แผนที่และแผนที่	โสตทัศนวัสดุ	
1 สำนักราชเลขา ธิการ	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 00	-	-	-	-	-	-	100
2 สำนักนายก รัฐมนตรี	จำนวน	5	55	18	30	81	-	-	-	36	-	2	28	-	25	-	1	-	277
	ร้อยละ	1 81	18 88	5 78	10 82	29 24	-	-	-	13 00	-	0 72	8 38	-	9 03	-	0 38	-	100
3 กระทรวง กลาโหม	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	18	-	18
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11 11	-	-	-	-	88 88	-	100
4 กระทรวงการ ต่างประเทศ	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-	100 00	-	-	-	-	-	-	-	-	100
5 กระทรวงเกษตร และสหกรณ์	จำนวน	2	4	-	1	19	-	-	-	-	-	2	20	-	8	-	5	-	61
	ร้อยละ	3 82	7 84	-	1 88	37 25	-	-	-	-	-	3 82	39 22	-	11 76	-	8 80	-	100
6 กระทรวง คมนาคม	จำนวน	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5
	ร้อยละ	-	60 00	-	-	20 00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20 00	-	100
7 กระทรวง พาณิชย์	จำนวน	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3
	ร้อยละ	-	88 87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33 33	-	-	-	-	-	100
8 กระทรวง มหาดไทย	จำนวน	10	10	1	4	12	-	-	2	18	-	5	25	-	-	-	12	-	100
	ร้อยละ	10 00	10 00	1 00	4 00	12 00	-	-	2 00	18 00	-	5 00	25 00	-	-	-	12 00	-	100
9 กระทรวง ยุติธรรม	จำนวน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100 00	-	-	-	-	-	-	100
10 กระทรวง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน	จำนวน	1	-	-	3	8	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	13
	ร้อยละ	7 69	-	-	23 08	46 15	-	-	-	-	-	-	15 38	-	7 69	-	-	-	100
1 กระทรวง ศึกษาธิการ	จำนวน	18	16	10	123	136	-	-	3	251	-	7	185	5	33	1	4	-	782
	ร้อยละ	2 27	2 02	1 28	15 53	17 17	-	-	0 38	31 88	-	0 88	23 36	0 63	4 17	0 13	0 50	-	100
2 กระทรวง สาธารณสุข	จำนวน	3	7	-	-	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	14
	ร้อยละ	21 43	50 00	-	-	21 43	-	-	-	-	-	-	7 14	-	-	-	-	-	100
3 กระทรวง อุตสาหกรรม	จำนวน	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	6	-	2	-	-	-	12
	ร้อยละ	-	-	-	-	33 33	-	-	-	-	-	-	50 00	-	16 67	-	-	-	100
4 ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	5	5	1	35	22	-	-	3	14	-	3	17	-	8	-	1	-	115
	ร้อยละ	4 36	4 36	0 87	30 43	19 13	-	-	2 81	12 17	-	2 81	14 78	-	7 83	-	0 87	-	100

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าสิ่งพิมพ์ของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานการค้นคว้าและวิจัย มีการอ้างอิง 81 ครั้ง (ร้อยละ 29.24) รองลงมา คือ รายงานสถิติ มีการอ้างอิง 55 ครั้ง (ร้อยละ 19.86)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงกลาโหมที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ แผนปีและแผนภูมิ มีการอ้างอิง 16 ครั้ง (ร้อยละ 88.89)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ มีการอ้างอิง 20 ครั้ง (ร้อยละ 39.22) รองลงมา คือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย มีการอ้างอิง 11 ครั้ง (ร้อยละ 21.57)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ มีการอ้างอิง 25 ครั้ง (ร้อยละ 25) รองลงมา คือ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ มีการอ้างอิง 19 ครั้ง (ร้อยละ 19)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย มีการอ้างอิง 6 ครั้ง (ร้อยละ 46.15)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ มีการอ้างอิง 251 ครั้ง (ร้อยละ 31.69) รองลงมา คือ เรื่องราวต่าง ๆ มีการอ้างอิง 186 ครั้ง (ร้อยละ 23.36) และรายงานการค้นคว้าวิจัย มีการอ้างอิง 138 ครั้ง (ร้อยละ 17.77)

สิ่งพิมพ์ของกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานสถิติ มีการอ้างอิง 7 ครั้ง (ร้อยละ 50)

สิ่งพิมพ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานการประชุม มีการอ้างอิง 35 ครั้ง (ร้อยละ 30.43) รองลงมา คือ รายงานการค้นคว้าวิจัย มีการอ้างอิง 17 ครั้ง (ร้อยละ 14.78)

2.8 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโท กับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ตาราง 12 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโท กับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโท		ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล											รวม
		000	100	200	300	370	400	500	600	700	800	900	
000 เบ็ดเตล็ด	จำนวน	18	-	-	17	41	1	-	4	-	1	-	82
	ร้อยละ	21.95	-	-	20.73	50.00	1.22	-	4.88	-	1.22	-	100
100 ปรัชญา	จำนวน	4	7	1	33	47	3	9	7	4	-	3	118
	ร้อยละ	3.39	5.93	0.85	27.97	39.83	2.54	7.63	5.93	3.39	-	2.54	100
200 ศาสนา	จำนวน	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
	ร้อยละ	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100
300 สังคมศาสตร์	จำนวน	4	2	-	30	40	-	-	20	-	1	3	100
	ร้อยละ	4.00	2.00	-	30.00	40.00	-	-	20.00	-	1.00	3.00	100
370 การศึกษา	จำนวน	11	3	-	78	589	-	2	10	2	1	9	685
	ร้อยละ	1.60	0.44	-	11.39	83.07	-	0.29	1.46	0.29	0.15	1.31	100
400 ภาษาศาสตร์	จำนวน	1	-	-	1	50	18	-	-	-	-	-	70
	ร้อยละ	1.43	-	-	1.43	71.43	25.71	-	-	-	-	-	100
500 วิทยาศาสตร์	จำนวน	-	-	-	3	55	-	32	38	-	-	13	141
	ร้อยละ	-	-	-	2.13	39.00	-	22.70	26.95	-	-	9.22	100
600 เทคโนโลยี	จำนวน	-	-	-	16	23	-	-	22	7	-	1	69
	ร้อยละ	-	-	-	23.19	33.33	-	-	31.88	10.14	-	1.45	100
700 ศิลปกรรมและการบันเทิง	จำนวน	-	-	-	3	18	-	-	4	38	-	-	63
	ร้อยละ	-	-	-	4.76	28.57	-	-	6.35	60.32	-	-	100
800 วารณคดี	จำนวน	1	1	-	4	7	-	-	-	-	6	-	19
	ร้อยละ	5.26	5.26	-	21.05	36.84	-	-	-	-	31.58	-	100
900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	จำนวน	1	-	-	21	11	-	6	3	1	1	15	59
	ร้อยละ	1.69	-	-	35.59	18.64	-	10.17	5.08	1.69	1.69	25.42	100

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า ปริญญาโททุกขอบเขตเนื้อหาวิชาอ้างอิงสิ่งพิมพ์
 รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด ๖70 การศึกษา มากที่สุด รองลงมาจะอ้างอิงสิ่งพิมพ์
 รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวดเดียวกันกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโทนั้น ๆ
 ยกเว้นปริญญาโทที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด 700 คือ ศิลปกรรมและการบันเทิง และ
 หมวด ๘๐๐ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

๖ จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลจำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงว่ามี
 และไม่มีอยู่ในหอสมุด ดังตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด

สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง	จำนวน	ร้อยละ
มีในหอสมุด	717	50 86
ไม่มีในหอสมุด	690	49 04
รวม	1,407	100 00

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง จำนวน 1,407 รายการ เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 717 รายการ (ร้อยละ 50 86) และ เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 690 รายการ (ร้อยละ 49 04)

3 1 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จาแนกตามประเภท ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จาแนกตามประเภท

ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล	มีในหอสมุด		ไม่มีในหอสมุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 รายงานการบริหารงาน	16	36 36	28	63 64
2 รายงานสถิติ	41	40 20	61	59 80
3 รายงานของคณะกรรมการ	31	86 11	5	13 89
4 รายงานการประชุม	91	46 19	106	53 81
5 รายงานการค้นคว้าและวิจัย	129	48 68	136	51 32
6 ผลการพิจารณา	-	-	-	-
7 ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ	-	-	-	-
8 กฎหมายและประมวลกฎหมาย	4	50 00	4	50 00
9 ระเบียนกฎข้อบังคับและคู่มือ	203	62 46	122	37 54
10 คำพิพากษาและความเห็นศาล	-	-	-	-
11 ทาเนียบนามและทะเบียน	4	21 05	15	70 95
12 เรื่องราวต่าง ๆ	118	40 03	171	59 17
13 บรรณานุกรมและรายชื่อเอกสาร	5	03 33	1	16 07
14 วารสาร	71	93 42	5	6 58
15 ขาวที่ให้กับหนังสือพิมพ์	-	-	-	-
16 แผนที่และแผนภูมิ	4	10 00	36	90 00
17 วัสดุทัศนวิสัย	-	-	-	-

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภท ระเบียบ กฎ ข้อบังคับและคู่มือ ซึ่งได้รับการอ้างอิงมากที่สุด มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 203 รายการ (ร้อยละ 62.46) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 122 รายการ (ร้อยละ 37.54) สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทที่ได้รับการอ้างอิงมากเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ ประเภทเรื่องราวต่าง ๆ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 118 รายการ (ร้อยละ 40.83) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 171 รายการ (ร้อยละ 59.17) และประเภท รายงานการค้นคว้าและวิจัย มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 129 รายการ (ร้อยละ 48.68) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 138 รายการ (ร้อยละ 51.32)

สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงประเภทวารสาร มีอยู่ในหอสมุดมากที่สุด คือ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 71 รายการ (ร้อยละ 93.42) และไม่มีอยู่ในหอสมุดเพียงจำนวน 5 รายการ (ร้อยละ 6.58) สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงประเภทแผนที่และแผนภูมิ มีอยู่ในหอสมุดน้อยที่สุด คือ มีอยู่ในหอสมุดเพียงจำนวน 4 รายการ (ร้อยละ 10) และไม่มีอยู่ในหอสมุดถึงจำนวน 36 รายการ (ร้อยละ 90)

3.2 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชา ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุด จำนวนตามขอบเขตเนื้อหาวิชา

ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล	มีในหอสมุด		ไม่มีในหอสมุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000 เบ็ดเตล็ด	28	68 29	13	31 71
100 ปรัชญา	11	84 62	2	15 38
200 ศาสนา	-	-	1	100 00
300 สังคมศาสตร์	89	43 20	117	56 80
370 การศึกษา	490	58 91	371	43 09
400 ภาษาศาสตร์	11	60 00	11	50 00
500 วิทยาศาสตร์	14	28 57	35	71 43
600 เทคโนโลยี	29	26 85	79	73 15
700 ศิลปกรรมและการบันเทิง	29	55 77	23	44 23
800 วรรณคดี	3	30 00	7	70 00
900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์	13	29 65	31	70 45

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หมวด 370 การศึกษา มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 490 รายการ (ร้อยละ 58 91) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 371 รายการ (ร้อยละ 43 09) รองลงมา คือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 89 รายการ (ร้อยละ 43 20) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 117 รายการ (ร้อยละ 56 80) และหมวด 600 เทคโนโลยี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 29 รายการ (ร้อยละ 26 85) ไม่มีอยู่ในหอสมุด 79 รายการ (ร้อยละ 73 15)

3.3 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จานนทตาม

อายุ ปรากฎมตังตาราง 16

ตาราง 16 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จานนทตามอายุ

ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ปี)	มีในหอสมุด		ไม่มีในหอสมุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 3	311	50.73	302	49.27
4 - 6	145	48.01	157	51.99
7 - 9	79	48.47	84	51.53
10 - 12	88	73.33	32	26.67
13 - 15	28	45.90	33	54.10
16 ปีขึ้นไป	51	55.43	41	44.57
ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	15	26.79	41	73.21

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุ 0-3 ปี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 311 รายการ (ร้อยละ 50.73) ไม่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 302 รายการ (ร้อยละ 49.27) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 4 - 6 ปี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 145 รายการ (ร้อยละ 48.01) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 157 รายการ (ร้อยละ 51.99) และช่วงอายุ 7 - 9 ปี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 79 รายการ (ร้อยละ 48.47) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 84 รายการ (ร้อยละ 51.53) สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุ 10 - 12 ปี พบว่ามีอยู่ในหอสมุดเป็นส่วนใหญ่ คือ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 88 รายการ (ร้อยละ 73.33) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 32 รายการ (ร้อยละ 26.67) และสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ มีอยู่ในหอสมุดน้อยที่สุด คือ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 15 รายการ (ร้อยละ 26.79) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 41 รายการ (ร้อยละ 73.21)

3 4 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนกตาม

หน่วยงานที่ผลิต ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ที่มีและไม่มีในหอสมุด จำแนกตามหน่วยงานที่ผลิต

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	มีในหอสมุด		ไม่มีในหอสมุด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 สำนักงานราชเลขาธิการ	-	-	2	100 00
2 สำนักงานนายกรัฐมนตรี	174	62 82	103	37 18
3 กระทรวงกลาโหม	3	16 67	15	83 33
4 กระทรวงการต่างประเทศ	-	-	3	100 00
5 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	17	33 33	34	66 67
6 กระทรวงคมนาคม	-	-	5	100 00
7 กระทรวงพาณิชย์	2	66 67	1	33 33
8 กระทรวงมหาดไทย	17	17 00	83	83 00
9 กระทรวงยุติธรรม	1	50 00	1	50 00
10 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน	6	48 15	7	53 85
11 กระทรวงศึกษาธิการ	444	56 06	348	43 94
12 กระทรวงสาธารณสุข	3	21 43	11	78 57
13 กระทรวงอุตสาหกรรม	-	-	12	100 00
14 ทบวงมหาวิทยาลัย	50	43 48	65	56 52

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ สิ่งพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 444 รายการ (ร้อยละ 56.06) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 348 รายการ (ร้อยละ 43.94) อันดับรองลงมา คือ สิ่งพิมพ์ของสำนักนายกรัฐมนตรี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 174 รายการ (ร้อยละ 62.92) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 103 รายการ (ร้อยละ 37.18) และสิ่งพิมพ์ของทบวงมหาวิทยาลัย มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 50 รายการ (ร้อยละ 43.48) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 65 รายการ (ร้อยละ 56.52) สำหรับสิ่งพิมพ์ของสำนักราชเลขาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม และกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นสิ่งพิมพ์ที่ไม่มีอยู่ในหอสมุด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จำนวน 185 ฉบับ ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา ดังปรากฏในตาราง 18

ตาราง 18 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา

วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
การแนะแนว	23	12 43
การประถมศึกษา	18	9 73
การมัธยมศึกษา	23	12 43
การอุดมศึกษา	18	8 65
คณิตศาสตร์	8	4 32
เคมี	3	1 62
จิตวิทยาพัฒนาการ	4	2 16
ชีววิทยา	4	2 16
เทคโนโลยีทางการศึกษา	20	10 81
บรรณารักษศาสตร์	14	7 57
ประวัติศาสตร์	4	2 16
พลศึกษา	8	4 32
ฟิสิกส์	8	4 32
ภาษาไทย	8	4 32
ภาษาและวรรณคดีไทย	2	1 08
ภาษาอังกฤษ	1	0 54
ภูมิศาสตร์	4	2 16
วัดผลการศึกษา	17	9 19
รวม	185	100 00

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาเอก การแนะแนว และการมัธยมศึกษา มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 12.43 รองลงมาได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา ร้อยละ 10.81

1.2 ประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เคยใช้ และกลุ่มที่ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 19

ตาราง 19 ประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา

วิชาเอกที่สำเร็จการศึกษา	ประสิทธิภาพในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล			
	เคยใช้		ไม่เคยใช้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การแนะแนว	22	13.50	1	4.55
การประถมศึกษา	15	9.20	3	13.63
การมัธยมศึกษา	22	13.50	1	4.55
การอุดมศึกษา	16	9.82	-	-
คณิตศาสตร์	7	4.30	1	4.55
เคมี	3	1.84	-	-
จิตวิทยาพัฒนาการ	4	2.45	-	-
ชีววิทยา	3	1.84	1	4.55
เทคโนโลยีทางการศึกษา	18	11.04	2	9.09
บรรณารักษศาสตร์	14	8.59	-	-
ประวัติศาสตร์	4	2.45	-	-
พลศึกษา	6	3.68	2	9.09
ฟิสิกส์	4	2.45	4	18.18
ภาษาไทย	6	3.68	2	9.09
ภาษาและวรรณคดีไทย	2	1.23	-	-
ภาษาอังกฤษ	-	-	1	4.55
ภูมิศาสตร์	4	2.45	-	-
วัดผลการศึกษา	13	7.98	4	18.18
รวม	163	100.00	22	100.00

จากตาราง 19 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ผู้สำเร็จการศึกษาในวิชาเอก การอุดมศึกษา เคมี จิตวิทยาพัฒนาการ บรรณารักษศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาและวรรณคดีไทย ภูมิศาสตร์ ตอบว่า เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลทุกคน สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์เลย ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษารัฐศาสตร์ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีเพียง 1 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ให้เหตุผลดังปรากฏในตาราง 20

ตาราง 20 เหตุผลของการไม่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้จักรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาล คือ อะไร	1	3.57
ไม่รู้หาหอสมุดจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ที่ใด	4	14.29
ไม่รู้วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล	2	7.14
ไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ เรื่องที่กำลังศึกษา	21	75.00
รวม	28	100.00

จากตาราง 20 แสดงว่าเหตุผลที่สำคัญของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล คือ ไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ เรื่องที่กำลังศึกษาถึงร้อยละ 75 เหตุผลอันดับรองลงมา คือ ไม่รู้หาหอสมุดจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ที่ใด ร้อยละ 14.29 และจากเหตุผลอื่น ๆ (ไปรตระบุ) ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าส่วนใหญ่ใช้วารสารเฉพาะวิชาประกอบการค้นคว้าในการทำวิทยานิพนธ์

2 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 21 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

รายการปัญหา	ค่าความสำคัญ
<u>เนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล</u>	
1 การเสนอเนื้อหาไม่เรียงลำดับ	2 39
2 เนื้อหาไม่ทันสมัย	2 96
3 ใช้ภาษาเข้าใจยาก	2 93
<u>เครื่องมือช่วยค้นเรื่อง</u>	
4 ไม่มีสารบัญหรือบรรณานุกรมช่วยค้นเรื่อง	2 64
5 ไม่มีเลขหน้าทำให้ค้นหาไม่สะดวก	2 23
<u>รายละเอียดสำหรับเขียนบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ</u>	
6 รายละเอียดสำหรับเขียนบรรณานุกรมไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีชื่อสำนักพิมพ์ แหล่งที่มา ปีที่พิมพ์	3 15
7 รายละเอียดที่เป็นชื่อผู้แต่งหรือชื่อเรื่องไม่ระบุไว้อย่างชัดเจน	3 20
<u>เวลาที่พิมพ์เผยแพร่</u>	
8 พิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด	3 56
9 พิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน	3 60
<u>ลักษณะทางกายภาพของสิ่งพิมพ์รัฐบาล</u>	
10 ลักษณะรูปเล่มไม่ดึงดูดความสนใจ	3 94
11 การพิมพ์ไม่ชัดเจน	2 96
12 ขำรุคยายเพราะรูปเล่มไม่ถาวร	3 33
ค่าความสำคัญเฉลี่ย	3 07

จากตาราง 21 แสดงวาปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ปรากฏค่าความสำคัญระดับ
มาก ได้แก่ ลักษณะรูปแบบของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่ถึงจุดความสนใจ (ค่าความสำคัญเท่ากับ 3 94)
กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไมแนนอน (ค่าความสำคัญเท่ากับ 3 60) และสิ่งพิมพ์รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่
ช้ากว่ากำหนด (ค่าความสำคัญเท่ากับ 3 56) ตามลำดับ ค่าความสำคัญเฉลี่ยของปัญหา
เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลอยู่ในระดับปานกลาง คือ 3 07

3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของทอสมุด

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของทอสมุด ปรากฏผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

รายการปัญหา	ค่าความสำคัญ
<u>การจัดเก็บและการค้นหา</u>	
1 สถานที่จัดเก็บไม่เหมาะสม	3 26
2 ระบบการจัดหมู่ยุ่งยาก	3 15
3 หอสมุดไม่ได้เขียนแนะวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ให้ทราบ	3 36
4 ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเล่มที่ต้องการไม่พบ	3 86
<u>การให้บริการ</u>	
5 หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลชื่อ เรื่องที่ต้องการ	3 59
6 หอสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละชื่อ เรื่องจำนวนน้อยฉบับ	3 68
7 ให้ยืมจำนวนน้อยเล่ม	3 25
8 ระยะ เวลาที่ให้ยืมสั้น	3 24
9 วิธีการให้บริการยืมยุ่งยาก	2 72
10 สิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดล้าสมัย	3 36
11 ไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ	3 68
12 ไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ	3 66
13 ไม่มีการประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล	3 88
ค่าความสำคัญเฉลี่ย	3 43

จากตาราง 22 แสดงว่าปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดที่ปรากฏค่าความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ไม่มีการประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล (ค่าความสำคัญเท่ากับ 3 88) ผู้ใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเล่มที่ต้องการไม่พบ (ค่าความสำคัญ

เท่ากับ ๓ ๘๘) หอสมุดไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เข้ามาใหม่ (ค่าความสำคัญ เท่ากับ ๓ ๘๘) หอสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละชื่อเรื่องจำนวนน้อยฉบับ (ค่าความสำคัญ เท่ากับ ๓ ๘๘) หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลชื่อเรื่องที่ใช้ต้องการ (ค่าความสำคัญ เท่ากับ ๓ ๕๑) และไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ (ค่าความสำคัญ เท่ากับ ๓ ๕๕) ตามลำดับ ค่าความสำคัญเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คือ ๓ ๔๑

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาถึงปริมาณ ประเภท ขอบเขต เนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิตของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในปริญญานิพนธ์
- 2 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าในการทำปริญญานิพนธ์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

- 1 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ประกอบด้วย
  - 1.1 ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 จำนวน 419 เล่ม
  - 1.2 ผู้ทำปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2524 จำนวน 321 คน
- 2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
  - 2.1 บัตรบันทึกการอ้างอิง บัตรบันทึกการอ้างอิง มี 2 ชนิด คือ บัตรปริญญานิพนธ์ ใช้บันทึกรายละเอียดของปริญญานิพนธ์และปริมาณการอ้างอิง บัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาล ใช้บันทึกรายละเอียดของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม ได้แก่ รายละเอียดทางบรรณานุกรม ขอบเขตเนื้อหาวิชา ช่วงอายุ
  - 2.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าเพื่อทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัตรบันทึกการอ้างอิง

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัตรบันทึกการอ้างอิง ผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับ
 วิทยานิพนธ์ และปริมาณการอ้างอิงลงในบัตรบันทึกการอ้างอิง ชนิดบัตรวิทยานิพนธ์ และบันทึก
 รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลแต่ละรายการจากบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์ ลงในบัตร
 บันทึกการอ้างอิงชนิดบัตรสิ่งพิมพ์รัฐบาล

3 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้วิธีส่งและรับคืนแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากบัตรบันทึกการอ้างอิง

นำข้อมูลที่ได้จากบัตรบันทึกการอ้างอิงมาแจกแจงความถี่ และหาค่าอัตราส่วนร้อยละ
 (Percentage)

4 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

จากการศึกษาอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ คือ

1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล เมื่อเทียบกับสิ่งพิมพ์อื่น

จากวิทยานิพนธ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 419 เล่ม ปรากฏว่า ส่วนใหญ่
 เป็นวิทยานิพนธ์ในขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษา คือ 139 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 33.17 และ
 วิทยานิพนธ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ ปรากฏสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง จำนวน 1,407 ครั้ง
 เมื่อเทียบปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลกับสิ่งพิมพ์อื่น แล้วพบว่าการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล
 ร้อยละ 8.29 ของสิ่งพิมพ์ทั้งหมดที่ปรากฏในบรรณานุกรม และเมื่อเทียบปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์
 รัฐบาลกับสิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทยพบว่า มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลร้อยละ 16.88 ของ
 สิ่งพิมพ์อื่น เฉพาะที่เป็นภาษาไทย

2 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ หน่วยงานที่ผลิต

จากการวิเคราะห์การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลปรากฏผลดังนี้

2.1 ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ระเบียบกฎข้อบังคับ และคู่มือ มีการอ้างอิง 325 ครั้ง (ร้อยละ 23.1) รองลงมาได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ มีการอ้างอิง 289 ครั้ง (ร้อยละ 20.54) และรายงานการค้นคว้าและวิจัย มีการอ้างอิง 285 ครั้ง (ร้อยละ 18.33) สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ บรรณานุกรม และรายชื่อบุคคลซึ่งมีการอ้างอิงเพียง 6 ครั้ง (ร้อยละ 0.43) และประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ไม่ได้รับการอ้างอิงเลย ได้แก่ ผลการพิจารณา ข่าวกฎหมายและมติต่าง ๆ คำพิพากษาและความเห็นศาล ข่าวกฎหมายกับหนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ

2.2 ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวด 370 การศึกษา มีการอ้างอิง 861 ครั้ง (ร้อยละ 61.19) รองลงมา คือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ มีการอ้างอิง 208 ครั้ง (ร้อยละ 14.84) และหมวด 600 เทคโนโลยี มีการอ้างอิง 108 ครั้ง (ร้อยละ 7.68) สำหรับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ หมวด 200 ศาสนา มีการอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.07)

2.3 ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 0-3 ปี มีการอ้างอิง 813 ครั้ง (ร้อยละ 43.57) รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 4 - 6 ปี มีการอ้างอิง 302 ครั้ง (ร้อยละ 21.46) และช่วงอายุ 7 - 9 ปี มีการอ้างอิง 163 ครั้ง (ร้อยละ 11.58)

2.4 หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ กระทรวงศึกษาธิการ มีการอ้างอิง 792 ครั้ง (ร้อยละ 56.29) รองลงมา คือ สำนักนายกรัฐมนตรี มีการอ้างอิง 277 ครั้ง (ร้อยละ 19.69) และทบวงมหาวิทยาลัย มีการอ้างอิง 115 ครั้ง (ร้อยละ 8.17)

2.5 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำแนกตามประเภทกับ อายุ พบว่า สิ่งพิมพ์

รัฐบาลทุกประเภทได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ในช่วงอายุ 0-3 ปี และลดปริมาณของการอ้างอิงลงตามระดับของช่วงอายุที่สูงขึ้น

2.6 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จาแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชากับอายุ พบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาวิชา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ในช่วงอายุ 0-3 ปี ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด 200 ศาสนา 400 ภาษาศาสตร์ 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง 800 วรรณคดี 900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุ 0 - 3 ปี มากที่สุด ได้แก่ หมวด 100 ปรัชญา ร้อยละ 53.85 รองลงมา คือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ ร้อยละ 50.49 และหมวด 370 การศึกษา ร้อยละ 48.67

2.7 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจาแนกตามหน่วยงานที่ผลิตกับประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล พบว่า

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของสำนักงานรัฐมนตรีที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 29.24 รองลงมา คือ รายงานสถิติ ร้อยละ 19.86

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงกลาโหมที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ แผนพัฒนา 5 ปี ร้อยละ 88.89

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 39.22 รองลงมาคือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 21.57

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงมหาดไทยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ เรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 25.00 รองลงมา คือ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ ร้อยละ 19.00

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 48.15

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ ร้อยละ 31.69 รองลงมา คือ เรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 23.36 และ รายงานการค้นคว้าวิจัย ร้อยละ 17.17

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงสาธารณสุขที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานสถิติ ร้อยละ 50.00

สิ่งพิมพ์รัฐบาลของทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ รายงานการประชุม ร้อยละ 30.43 รองลงมา คือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 19.13 และเรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 14.70

2. 8 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำแนกตามขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโท กับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลพบว่า ปริญญาโททุกขอบเขตวิชาอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด 370 การศึกษา มากที่สุด รองลงมาจะอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวดเดียวกันกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโทนั้น ๆ ยกเว้นปริญญาโทที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาในหมวด 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง และหมวด 900 ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

3. จำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งได้รับการอ้างอิงที่มีและไม่มีในหอสมุดพบว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมีอยู่ในหอสมุด จำนวน 717 รายการ (ร้อยละ 50.98) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 690 รายการ (ร้อยละ 49.04) เมื่อพิจารณาตามประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงแล้วปรากฏว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ มีอยู่ในหอสมุดเป็นส่วนใหญ่ คือ จำนวน 203 รายการ (ร้อยละ 62.48) ไม่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 122 รายการ (ร้อยละ 37.52) รองลงมา คือ เรื่องราวต่าง ๆ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 118 รายการ (ร้อยละ 40.83) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 171 รายการ (ร้อยละ 59.17) และรายงานการค้นคว้าและวิจัยมีอยู่ในหอสมุด จำนวน 126 รายการ (ร้อยละ 48.88) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 136 รายการ (ร้อยละ 51.32)

เมื่อพิจารณาตามขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวด 370 การศึกษา มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 400 รายการ (ร้อยละ 55.91) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 371 รายการ (ร้อยละ 44.09) รองลงมา คือ หมวด 300 สังคมศาสตร์ มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 89 รายการ (ร้อยละ 43.20) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 117 รายการ (ร้อยละ 56.80) และหมวด 600 เทคโนโลยี มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 29 รายการ (ร้อยละ 26.85) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 79 รายการ (ร้อยละ 73.15)

เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงพบว่า ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดได้แก่ ช่วงอายุ 0-3 ปี มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 370 รายการ (ร้อยละ 50.73) ไม่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 302 รายการ (ร้อยละ 40.27) รองลงมาคือช่วงอายุ 4-6 ปี มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 145 รายการ (ร้อยละ 48.01) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 157 รายการ (ร้อยละ 51.99) และช่วงอายุ 7-9 ปี มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 79 รายการ (ร้อยละ 48.47) ไม่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 84 รายการ (ร้อยละ 51.53)

เมื่อพิจารณาตามหน่วยงานที่ผลิตพบว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับการอ้างอิงมากที่สุด มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 444 รายการ (ร้อยละ 58.08) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 348 รายการ (ร้อยละ 43.94) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลของสำนักงานกฤษฎีกา มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 174 รายการ (ร้อยละ 62.02) ไม่มีอยู่ในหอสมุดจำนวน 103 รายการ (ร้อยละ 37.18) และสิ่งพิมพ์รัฐบาลของทบวงมหาวิทยาลัย มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 50 รายการ (ร้อยละ 43.48) ไม่มีอยู่ในหอสมุด จำนวน 65 รายการ (ร้อยละ 56.52)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามดังนี้

1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกการแนะแนว และการมัธยมศึกษา มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 12.43 รองลงมาได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ ร้อยละ 10.81 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 89.73 เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล และร้อยละ 11.89 ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการค้นคว้าในการหาปริญญานิพนธ์ เหตุผลที่สำคัญของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล คือ ไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปริญญานิพนธ์ เรื่องที่กำลังศึกษาอยู่

2 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ปรากฏจากความสำคัญระดับมากได้แก่ ลักษณะรูปเล่มของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่ดึงดูดความสนใจ กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน และสิ่งพิมพ์รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด ตามลำดับ ค่าความสำคัญเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลอยู่ในระดับปานกลาง

3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดที่ปรากฏจากความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ไม่มีประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล ผู้ใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ต้องการไม่พบ หอสมุดไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ หอสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละชื่อเรื่องจำนวนน้อยฉบับ หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลชื่อเรื่องที่ผู้ใช้ต้องการ และไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ ค่าความสำคัญเฉลี่ยของปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

อภิปรายผลจากการศึกษาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

1 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงร้อยละ 8.29 ของสิ่งพิมพ์ทั้งหมด ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524: 80) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การอ้างอิงวิทยานิพนธ์ สาขาบรรณารักษศาสตร์ ที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับการอ้างอิงร้อยละ 8.04 ของสิ่งพิมพ์ทั้งหมด หากพิจารณาตามขอบเขตเนื้อหาวิชาพบว่า วิทยานิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์ จะมีปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากกว่าวิทยานิพนธ์ในขอบเขตเนื้อหาวิชาอื่น ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลเสนอข้อมูลและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยงานทางราชการ ที่เน้นหนักทางด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งอาจเป็นเพราะหน่วยงานราชการส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านสังคมศาสตร์มากกว่าด้านอื่น ๆ ดังปรากฏผลในการวิจัย

ครั้งนี้ว่า ปริญญาโทที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษา มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลร้อยละ 11 88 และปริญญาโทที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาสังคมศาสตร์อื่น ๆ มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล ร้อยละ 9 59 ดังนั้นจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกดา ชื่อมาก (มุกดา ชื่อมาก 2526 86) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัยเกี่ยวกับการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ปรากฏว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีปริมาณการอ้างอิงสูงกว่าสิ่งพิมพ์อื่น ๆ คือ ร้อยละ 36 29

สำหรับผลการวิจัยที่ได้พบว่า ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลยังมีน้อย สาเหตุสำคัญ อาจเนื่องมาจากผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงคุณค่าของสิ่งพิมพ์รัฐบาลเท่าที่ควร อีกทั้งในระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างกำลังรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เป็นระยะที่ฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด เริ่มดำเนินการจัดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลออกจากหนังสือทั่วไป และใช้ระบบการวิเคราะห์เลขหมู่อีก ระบบหนึ่งที่แตกต่างจากระบบการวิเคราะห์เลขหมู่หนังสือทั่วไปที่หอสมุดใ้ข้อมูล (พรพิมล แสนเสนห์ 2526) อาจเป็นสาเหตุให้ผู้ใช้อ้างอิง และทำให้ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลน้อย

2 ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง

จากผลของการศึกษาพบว่า ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ โดยมีปริมาณการอ้างอิงร้อยละ 23 10 สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทนี้ นอกจากจะเป็นระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือโดยทั่วไปของหน่วยงานแล้ว ยังรวมถึงหลักสูตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งก็สอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโทที่นำมาศึกษา คือ เป็นปริญญาโททางการศึกษา เป็นส่วนใหญ่ อันดับรองลงมา คือ เรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 20 64 สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทนี้หน่วยงานที่ผลิต มีวัตถุประสงค์ในการพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ จึงมีปริมาณในการผลิตสูง ดังนั้นย่อมได้รับการอ้างอิงมาก และอันดับต่อมาคือ รายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 18 83 สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทนี้มีความสำคัญต่อการค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จึงได้รับการ

อ้างอิงมากเช่นกัน สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ไม่ได้รับการอ้างอิงเลยได้แก่ ผลการพิจารณา ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ คำพิพากษา และความเห็นศาล ข่าวกีฬาให้กับหนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ จะเห็นได้ว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลดังกล่าว ยกเว้นโสตทัศนวัสดุ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ของปริญญาโทคือ การศึกษาน้อยมาก จึงอาจเป็นสาเหตุให้ไม่ได้รับการอ้างอิงสำหรับโสตทัศนวัสดุ เนื่องจากการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลในรูปโสตทัศนวัสดุยังมีน้อย เพราะวัสดุที่นำมาผลิตมีราคาแพง และส่วนใหญ่ต้องการเผยแพร่เฉพาะในหน่วยงานเท่านั้น จึงอาจเป็นเหตุให้ไม่ได้รับการอ้างอิง

3 ขอบเขตเนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง

จากผลการศึกษาพบว่า ขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษา โดยมีปริมาณการอ้างอิง ร้อยละ 61.19 ดังนั้น จึงสอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญาโทที่นำมาศึกษา ซึ่งมีขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 33.17 นอกจากนี้ปริญญาโทในทุกขอบเขตเนื้อหาวิชาจะอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษามากที่สุด และรองลงมาจะอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในขอบเขตเนื้อหาวิชาเดียวกันกับปริญญาโท ตัวอย่างเช่น ปริญญาโทในขอบเขตเนื้อหาวิชาภาษาศาสตร์ จะอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในขอบเขตเนื้อหาวิชาการศึกษา มากที่สุด และรองลงมาจะอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในขอบเขตเนื้อหาวิชาภาษาศาสตร์ ดังนั้น จึงสอดคล้องกับนโยบายการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด และนโยบายการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มุ่งเน้นทางการศึกษาเป็นหลัก

4 อายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง

ช่วงอายุของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ สิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุ 0-3 ปี คือ ร้อยละ 43.57 รองลงมาได้แก่ ช่วงอายุ 4-6 ปี ร้อยละ 21.46 และช่วงอายุ 7-9 ปี ร้อยละ 11.58 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ทันสมัยที่สุดจะได้รับการอ้างอิงมากที่สุด และลดปริมาณการอ้างอิงลงตามช่วงอายุที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ต่างประเทศกัน จะได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุต่างกัน เช่น รายงานสถิติ รายงานการบริหารงาน รายงานการค้นคว้าและวิจัย วารสาร จะได้รับการอ้างอิงมากในช่วงอายุ 0-6 ปี แต่รายงานการประชุม

เรื่องราวต่าง ๆ จะได้รับการอ้างอิงต่อเนื่องกันไปเกินกว่าช่วงอายุ 0-6 ปี และสิ่งพิมพ์
 รัฐบาลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาต่างกันจะได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุต่างกัน เช่น สิ่งพิมพ์รัฐบาล
 ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การศึกษา สังคมศาสตร์ จะได้รับการอ้างอิงมากใน
 ช่วงอายุ 0-3 ปี แต่สิ่งพิมพ์รัฐบาลในสาขาวิชาศาสนา ภาษาศาสตร์ ศิลปกรรมและการบันเทิง
 วรรณคดี ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ จะได้รับการอ้างอิงใกล้เคียงกันในทุกช่วงอายุ ทั้งนี้
 เนื่องจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละประเภทและแต่ละขอบเขตเนื้อหาวิชา ผู้ใช้ต้องการความทันสมัย
 ของข้อมูลแตกต่างกัน

6 หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์
 รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ ร้อยละ 58.28 สำนักนายกรัฐมนตรี
 ร้อยละ 19.96 (ส่วนใหญ่เป็นสิ่งพิมพ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คู่มือคณวก ค)
 และทบวงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 8.17 ซึ่งสอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญานิพนธ์ที่นำมา
 ศึกษา เมื่อพิจารณาตามหน่วยงานที่ผลิตกับประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลพบว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลของแต่ละ
 หน่วยงานได้รับการอ้างอิงแตกต่างกันตามประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาล เช่น สิ่งพิมพ์ของกระทรวง
 กลาโหมที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ แผนที่และแผนภูมิ ทั้งนี้เพราะกรมแผนที่ทหารบกซึ่งเป็น
 หน่วยงานหนึ่งในกระทรวงกลาโหม เป็นหน่วยงานระดับชาติหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการผลิตแผนที่
 การอ้างอิงข้อมูลจากแผนที่และแผนภูมิ จึงมุ่งอ้างอิงแผนที่และแผนภูมิที่ผลิตโดยกรมแผนที่ทหารบกเป็น
 สำคัญ เพราะถือว่า เป็นข้อมูลปฐมภูมิจึงมีความน่าเชื่อถือสูงและ เป็นสาเหตุให้ได้รับการอ้างอิงมาก
 สิ่งพิมพ์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ รายงานการค้นคว้า
 และวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับขอบเขตความรับผิดชอบของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ต้องมีการ
 ศึกษาค้นคว้าและวิจัยสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และสอดคล้องกับการค้นคว้าเพื่อทำปริญญานิพนธ์ที่จำเป็น
 ต้องศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทนี้ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด สำหรับ
 สิ่งพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ระเบียบ กฎข้อบังคับและคู่มือ ซึ่ง
 รวมถึงหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย ทั้งนี้เพราะสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทดังกล่าวให้ข้อมูล
 ที่เป็นแบบแผนและคู่มือทางการศึกษา จึงสอดคล้องกับขอบเขตความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ผลิตและ
 ขอบเขตเนื้อหาวิชาของปริญญานิพนธ์ส่วนใหญ่ที่นำมาศึกษา

๘ ความสอดคล้องของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีในหอสมุด จากการศึกษพบว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมีอยู่ในหอสมุดร้อยละ ๕๐.๑๘ ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงทั้งหมด ซึ่งมากกว่าผลการวิจัยของ มุกดา ชื่อมาก (มุกดา ชื่อมาก ๒๕๒๘ : ๘๑) ที่พบว่า เอกสารที่นักศึกษาใช้อ้างอิง มีอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเพียงร้อยละ ๓๗.๕๐ ของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงทั้งหมด และถ้าพิจารณาตามประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิตของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดแล้ว ปรากฏว่ามีอยู่ในหอสมุดระหว่างร้อยละ ๕๐.๗๓ - ๕๒.๔๕ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล (พรพิมล แสนเสนห์ ๒๕๒๘) จึงได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ได้คัดเลือกสิ่งพิมพ์รัฐบาลบางประเภทออกจากชั้นหนังสือ โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุ ๔-๑ ปี ดังนั้นจึงทำให้ข้อมูลที่ได้ในช่วงอายุดังกล่าวผิดจากความเป็นจริง กล่าวคือ สิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุนั้น ๆ มีอยู่ในหอสมุดน้อยกว่าความเป็นจริง ซึ่งปรากฏผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุ ๔ - ๑ ปี มีอยู่ในหอสมุดร้อยละ ๔๘.๐๑ และ สิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุ ๗-๑ ปี มีอยู่ในหอสมุดร้อยละ ๔๘.๔๗ แต่สิ่งพิมพ์รัฐบาลในช่วงอายุ ๑๐-๑๒ ปี ซึ่งยังไม่ได้มีการคัดออกจากชั้นหนังสือมีอยู่ในหอสมุดถึงร้อยละ ๗๓.๖๓ จึงอาจกล่าวได้ว่าหอสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ให้บริการมากพอสมควร และจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

อภิปรายผลการศึกษาปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

๑ ประสพการณ์ในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ ๘๑.๗๓ มีเพียงร้อยละ ๑๑.๘๑ ของผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้นที่ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล เหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าเคยใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล อาจเป็นเพราะประการแรก สิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นสิ่งพิมพ์ปฐมภูมิที่ให้ข้อมูลโดยตรงเกี่ยวกับหน่วยงานของทางราชการ และความรู้ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูง ประการที่สอง มีสิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก ได้แก่ สิ่งพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งสิ่งพิมพ์เหล่านี้ให้ข้อมูล ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาปริญญานิพนธ์อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริญญานิพนธ์ ที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาทางด้านการศึกษา สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่า ไม่เคยใช้สิ่งพิมพ์ รัฐบาลให้เหตุผลที่สำคัญว่า เนื่องจากไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับปริญญานิพนธ์ เรื่องที่กำลังศึกษา ที่เป็นดังนี้เพราะผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้เหตุผลดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จ การศึกษาในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ดังนั้น จึงต้องการข้อมูลที่ทันสมัย ซึ่งข้อมูลประเภทนี้ มักค้นหาได้จากวารสาร นอกจากนี้สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ยังมีน้อย อีกด้วย

2 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

จากผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญมาก คือ ลักษณะรูปเล่มของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่ดึงดูดความสนใจ ซึ่งหมายถึง ขนาดของรูปเล่ม สีของปก ตลอดจนลักษณะการเข้าเล่มที่ไม่ดีพอ ลักษณะดังกล่าวทำให้ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ ที่เป็น ดังนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณในการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีน้อย อีกทั้งยังผลิตขึ้นเพื่อเผยแพร่ ความรู้ แจกจ่ายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป มิได้มุ่งผลิตเพื่อการจำหน่าย จึงไม่เน้น เรื่องความสวยงามของรูปเล่มที่ต้องการให้ดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ นอกจากนี้ ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญมากอีกปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับกาหนด ระยะเวลาการพิมพ์เผยแพร่ของสิ่งพิมพ์รัฐบาล ซึ่งได้แก่ สิ่งพิมพ์รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่ช้ากว่า กำหนด และกำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน ปัญหานี้เกิดจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นสิ่งพิมพ์ ต่อเนื่อง ได้แก่ วารสาร รายงานประจำปี สถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งหากว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาล เหล่านี้พิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด ก็อาจมีผลต่อข้อมูลที่ใช้ต้องการ คือ ข้อมูลล้าสมัยหรือข้อมูล ไม่ต่อเนื่องกัน และในกรณีที่กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน อาจทำให้ผู้ใช้ติดตามข้อมูลที่ต้องการ ได้ยาก สำหรับสาเหตุที่ทำให้สิ่งพิมพ์รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนดหรือกำหนดการพิมพ์เผยแพร่ ไม่แน่นอนนั้น อาจสืบเนื่องมาจากหน่วยงานนั้น ๆ ขาดบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดทำสิ่งพิมพ์ รัฐบาลโดยตรง หรือขาดงบประมาณในการจัดทำ

จากผลของการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบของสิ่งพิมพ์รัฐบาลไมถาวร และการพิมพ์ไม่ชัดเจน ซึ่งปัญหานี้ อาจมีผลต่อการรวบรวมข้อมูลของผู้ทำปริญญานิพนธ์ คือ ทำให้ศึกษาได้ล่าช้า ข้อมูลผิดพลาด การรวบรวมข้อมูลทำได้ไม่สมบูรณ์ ปัญหานี้อาจสืบเนื่องมาจากงบประมาณในการผลิตสิ่งพิมพ์ รัฐบาลมีน้อย จึงทำให้คุณภาพในการพิมพ์และวัสดุที่นำมาจัดพิมพ์ต่ำ (เศรษฐพร คุศรียัทธ 2510 : 126) ปัญหาต่อมา คือ ข้อมูลสำหรับเขียนบรรณานุกรมไม่ครบถ้วน ได้แก่ ไม่มีชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์และเลขหน้า ทำให้ผู้ใช้เกิดปัญหาในการอ้างอิง แหล่งที่มาของข้อมูล และปัญหาเกี่ยวกับไม่มีเครื่องมือช่วยค้นเรื่อง ซึ่งได้แก่ สารบัญและบรรณานุกรม ทำให้ผู้ใช้เสียเวลาในการค้นหาข้อมูล ทั้ง 2 ปัญหานี้อาจเกิดจากหน่วยงานที่ผลิตไม่ได้กำหนด มาตรฐานเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดพิมพ์ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าสืบได้ว่ามีผลต่อการ รวบรวมข้อมูล เพื่อทำปริญญานิพนธ์มาก ทั้งนี้เพราะในการทำปริญญานิพนธ์ย่อมต้องการข้อมูลที่ ทันสมัยและถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปริญญานิพนธ์ในสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และ สังคมศาสตร์ สาเหตุที่ทำให้ข้อมูลล่าช้าอาจสืบเนื่องมาจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลพิมพ์เผยแพร่ล่าช้า และปัญหาสุดท้าย คือ การใช้ภาษาเข้าใจยาก สำหรับปัญหานี้ อาจเป็นเพราะสิ่งพิมพ์รัฐบาล มุ่งเสนอเนื้อหาทางวิชาการเป็นหลัก ผู้เขียนจึงใช้ศัพท์เฉพาะทางวิชาการมาก

สำหรับปัญหาที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญน้อย ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเสนอเนื้อหาไม่เรียง ลำดับ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจยาก

ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยทั่วไปจัดได้ว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ควรมีการแก้ไข

3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ของฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีน้อย หอสมุดไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรม สิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ และไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลเท่าที่ควร ที่เป็นอย่างนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานในฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลเพียงคนเดียว

จึงทำให้ไม่สามารถจัดบริการงานในฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ครบถ้วน และสำหรับปัญหาที่ผู้ใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเดิมที่ต้องการไม่พบ เนื่องจากในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ผู้ใช้สวนหนึ่งรวบรวมข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ หอสมุดได้เริ่มจัดแยกสิ่งพิมพ์รัฐบาลออกจากหนังสือทั่วไป และเปลี่ยนแปลงระบบการวิเคราะห์เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ (พรพิมล แสนเสนห์ 2526) จึงอาจทำให้ผู้ใช้สับสน ตลอดจนไม่เข้าใจระบบการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด ปัญหาต่อมา คือ หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลชื่อเรื่องที่ใช้ต้องการ ปัญหานี้อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ไม่สามารถจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ครบถ้วน เนื่องจากขาดคู่มือในการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล นอกจากนี้ผู้ใช้อาจต้องการข้อมูลที่มีขอบเขตเนื้อหาวิชาที่เฉพาะ เรื่องหนึ่งเรื่องใดซึ่งไม่ตรงกับนโยบายในการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด สำหรับปัญหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ให้บริการมีจำนวนน้อยฉบับนั้น อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่ผลิตมีงบประมาณในการผลิตจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถจัดส่งสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้หน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมากฉบับได้

ปัญหาที่ผู้ใช้ให้ความสำคัญปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด ล้าสมัย ความล้าสมัยของสิ่งพิมพ์รัฐบาลมีผลต่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ดังได้กล่าวแล้ว สำหรับปัญหานี้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ ประการแรกสาเหตุที่เกิดจากหน่วยงานที่ผลิตจัดพิมพ์และจัดส่งสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้หอสมุดล่าช้า ประการที่สอง บรรณารักษ์ของหอสมุดต้องเสียเวลามากในการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล จึงทำให้ได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลล่าช้า ปัญหาต่อมา คือ หอสมุดให้บริการยืมสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำนวนน้อยเล่ม และระยะเวลาที่ให้ยืมสั้น ทั้ง 2 ปัญหานี้สืบเนื่องมาจากห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณของผู้ใช้ทั้งหมด กล่าวคือ หอสมุดมีจำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้บริการผู้ใช้โดยเฉลี่ยเพียงคนละ 3 เล่มเท่านั้น (พรพิมล แสนเสนห์ 2527) จึงทำให้ต้องจำกัดจำนวนและระยะเวลาในการยืม ซึ่งมีผลให้ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการค้นคว้าเท่าที่ควร และสำหรับปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาลยุ่งยาก หอสมุดไม่ได้เขียนแนะวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลและสถานที่จัดเก็บไม่เหมาะสมนั้น เป็นปัญหาที่ปัจจุบันนี้หอสมุดได้แก้ไขแล้ว (พรพิมล แสนเสนห์ 2527) คือ เริ่มในปี พ.ศ. 2522 - 2524 สิ่งพิมพ์รัฐบาลจัดเก็บไว้ที่ชั้นล่างของอาคารหอสมุด ส่วนเกี่ยวกับวารสารและหนังสืออ้างอิงทำให้ไม่สะดวก

ในการใช้เนื่องจากสถานที่คับแคบ อีกทั้งยังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงระบบการวิเคราะห์
เลขหมู่สิ่งพิมพ์รัฐบาล จึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดโดยทั่วไปจัดได้ว่าเป็น
ปัญหาที่มีความสำคัญปานกลาง ควรมีการแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล

ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 20 มีผลใช้บังคับให้ผู้ผลิตสิ่ง
พิมพ์ที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย จำนวน 2 ฉบับ แก่หอสมุดแห่งชาติ ภายในกำหนด 7 วัน นับ
แต่วันที่พิมพ์เสร็จ โดยไม่คิดมูลค่า (วรรณ รัชราวงศ์กุล 2512 : 81) ด้วยเหตุนี้หอสมุด
แห่งชาติจึงควรจะเป็นห้องสมุดที่ได้รวบรวมสิ่งพิมพ์ที่จัดพิมพ์ขึ้นในประเทศไทยทั้งหมด แต่ความจริง
ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะตามพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 มาตรา 6 ระบุไว้ว่า
พระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับนี้ไม่มีผลใช้บังคับกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล (วรรณ รัชราวงศ์กุล 2512
: 81) จึงเป็นเหตุให้หอสมุดแห่งชาติ ซึ่งควรจะเป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาล
ได้รับสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่ครบถ้วน ดังนั้น รัฐบาลจึงควรให้ความสำคัญกับปัญหานี้ โดยแก้ไข
พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 ให้มีผลใช้บังคับครอบคลุมถึงสิ่งพิมพ์รัฐบาลด้วย นอกจากนี้
ควรแก้ไขบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนให้ได้รับโทษมากขึ้น

2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่ผลิต

2.1 การผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล

หน่วยงานที่ผลิตควรกำหนดนโยบายในการผลิตให้ชัดเจนว่า จะผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล
สำหรับใคร เป็นจำนวนเท่าใด ทั้งนี้เพื่อจะได้ผลิตได้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้
พร้อมกันนี้ควรจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยตรงและจัดสรรงบประมาณ
ในการผลิตโดยเฉพาะ เพื่อจะได้สามารถจัดดำเนินงานในการผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

2.2 การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาล

หน่วยงานที่ผลิตควรกำหนดวิธีการในการเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลอย่างมีระบบ คุ้มค่า ทั้งนี้เพื่อให้การเผยแพร่สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้รับผลที่คุ้มค่า และควรมีการติดตามและประเมินผลว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่แจกจ่ายไปนั้น ผู้รับได้รับและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำผลดังกล่าวมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขวิธีการเผยแพร่ ตลอดจนเนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลต่อไป

3 ข้อเสนอแนะต่อหอสมุด

3.1 การจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

หอสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่มีปริมาณการอ้างอิงมากตามผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยพิจารณาตามประเภท ขอบเขต เนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิต เพื่อให้ได้สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้หอสมุดควรเพิ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อจะได้สามารถจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 การจัดเก็บและการค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

หอสมุดควรอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลตามสมควร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์จากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากที่สุด โดยแนะนำวิธีค้นหาและอธิบายระบบการจัดเก็บสิ่งพิมพ์รัฐบาลอย่างชัดเจน

3.3 การบริการสิ่งพิมพ์รัฐบาล

หอสมุดควรจัดบริการอื่น ๆ เพิ่มเติมจากบริการเดิม เช่น บริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยอาจจัดทำเป็นบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลเฉพาะวิชา หรือเฉพาะหน่วยงาน บริการให้คำปรึกษาและช่วยการค้นคว้า โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของหอสมุดประจำอยู่ที่ห้องสิ่งพิมพ์รัฐบาล เพื่อให้บริการตอบคำถามต่าง ๆ รวมทั้งอำนวยความสะดวกในการค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

3.4 การประเมินผล

หอสมุดควรมีการประเมินผลการจัดดำเนินงานในฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลทุกด้าน ได้แก่ การจัดหา การจัดเก็บ การค้นหา และการให้บริการเป็นครั้งคราว เพื่อนำผลจากการประเมินผลมาปรับปรุงการจัดดำเนินงานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลต่อไป

4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล โดยวิธีวิเคราะห์การอ้างอิง จากปริมาณนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ผลการวิจัยที่ได้จึงสามารถนำไปปรับปรุงการจัดดำเนินงาน ฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด สำหรับสถาบันการศึกษาที่เน้นทางด้านศึกษาศาสตร์ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงควรศึกษาจากงานวิจัยในสาขาวิชาอื่น ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์ เพื่อผลของการวิจัยจะได้นำไปปรับปรุงงานของหอสมุดและหน่วยงานที่ผลิต สิ่งพิมพ์รัฐบาลได้ในวงกว้างยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังควรใช้วิธีการศึกษาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ของการอ้างอิง และการใช้จริงตามที่ปรากฏในหลักฐานการใช้ ศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการอ้างอิง เป็นต้น

บรรณาการ

บรรณานุกรม

จรินทร์ สกุลถาวร การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงในการหา

ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปริญญานิพนธ์ กศ ม วิทยาลัย

วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515 189 หน้า อัดสำเนา

จารุพร สัทธาธิ ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อทำการวิจัยในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515 282 หน้า อัดสำเนา

จารุวรรณ สันตุโสภณ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

2521, 159 หน้า

จิตรา ทับแสง ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปีการศึกษา 2509 - 2516 วิทยานิพนธ์

อ ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518 190 หน้า อัดสำเนา

จรัสลักษณ์ บุญยะกาญจน์ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ศูนย์เอกสารและตำรา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2521, 229 หน้า

ชาญกิจ ชอบทำกิจ สิ่งพิมพ์รัฐบาล ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

2524, 122 หน้า

เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ โอเดียนสโตร์ 2522

208 หน้า

เจลิยว พันธุ์สีดา "แนวการจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุด" บรรณศาสตร์ 2 3 - 26

เมษายน 2522

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ หลักบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

2522 352 หน้า

บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไทย เล่ม 1 สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และหอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2505 1 เล่ม (หน้าไม่ติดต่อกัน)

บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาล พ ศ 2522 - 2523 คณะอนุกรรมการกลุ่มพัฒนาทรัพยากร

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย 2526 1 เล่ม (หน้าไม่ติดต่อกัน)

บรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัย ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการหนังสือห้องสมุด

มหาวิทยาลัย 2524 5 เล่ม

บรรณานุกรมแห่งชาติ กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร 2518 5 เล่ม

ประภาวดี สืบสนธิ์ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524 279 หน้า

ประหยัด บุญสุข การศึกษาการกระจายและการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ที่ผลิตโดยกรมส่งเสริม

การเกษตรในหมู่เกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี ปริญญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525 84 หน้า อัดสำเนา

เปรมวิทย์ วาริธ ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยชั้นปริญญามหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์ ระหว่างปีการศึกษา 2510 - 2517 วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2520, 300 หน้า อัดสำเนา

พรพิมล แสนแสนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ประพิมพร สติรพัฒนานนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ฝ่าย

สิ่งพิมพ์รัฐบาล สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่

17 พฤศจิกายน 2526

เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ประพิมพร สติรพัฒนานนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่ฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์

2527

พิมพ์พรรณ ประเสริฐวงศ์ เรฟเฟอร์ การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า มหาวิทยาลัย

รามคำแหง 2519, 281 หน้า

มุกดา ชื่อมาก การวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกัน

ราชอาณาจักร ปริญญาณิพนธ์ กศ ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526

134 หน้า อัดสำเนา

รัฐจวน อินทรกาแหง การเลือกหนังสือ และวารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2519 183 หน้า

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช
2522, 276 หน้า

วรรณิ วัชรารักษ์กุล การจัดตั้งพิมพ์รัฐบาลไทย วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2512, 500 หน้า อัดสำเนา

วันพี ไกรทางกูร ระบบงานเอกสารประเภทวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจัดพิมพ์โดย
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์
แห่งประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522 198 หน้า อัดสำเนา

วลัยพร เหมะรัชตะ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521 131 หน้า

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าของห้องสมุด ศูนย์หนังสือ เชียงใหม่
2521, 572 หน้า

ศจี จันทรวิมล ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย
ในสาขาวิชาการปกครอง วิชาการสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519 62 หน้า

ศึกษาธิการ กระทรวง บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ของกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยห้องสมุด
กรมวิชาการ 2505 9 เล่ม

เศรษฐพร กุศรีพิทักษ์ สภาพและปัญหาการวิจัยจากเอกสารทางราชการ วิทยานิพนธ์ รม ม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2510 155 หน้า อัดสำเนา

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน บรรณานุกรมสถิติ 2518 3 เล่ม

สำนักนายกรัฐมนตรี นามสงเคราะห์ส่วนราชการไทย The Organizational Directory
of Thailand พิมพ์ครั้งที่ 2 กรมประชาสัมพันธ์ 2520 290 หน้า

อารี ชื่นวัฒนา การวิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่มี
ขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ อ ม จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2524 135 หน้า อัดสำเนา

อำไพ จันทรจิระ วิวัฒนาการการพิมพ์หนังสือในประเทศไทย วรรณศิลป์ 2516 297 หน้า

- Best, John W. Research in Education. 8th ed. New Jersey, Prentice-Hall, 1964. 320 p.
- Boyd, Anne Morres. United States Government Publication. 3rd ed. New York, H.W. Wilson, 1949. 627 p.
- Brittain, J.M. and M.B. Line "Sources of Citations and References for Analysis Purposes : A Comparative Assessment," Journal of Documentation. 29 : 72 - 80, March, 1973.
- Ferguson, George A. Statistic Analysis in Psychology and Education. 3rd ed. New York, McGraw-Hill, 1976. 529 p.
- Furst, Henry. "Government Publication " in Encyclopedia of Social Science. v.7, p.120 - 122, ed. by Edwin R.A. Selligman, New York, Macmillan, 1954.
- Gross, P.L.K. and E.M. Gross. "College Libraries and Chiminal Education," Science. 66 : 385 - 389, October, 1927.
- Hirshberg, Herbert S. and Carl H. Melinal. Subject Guide to United States Publication. Chicago, American Library Association, 1947. 228 p.
- Hernon, Dan Peter. "Use and Non-Use of Government Publications by Social Scientists in Selected Academic Institutions " in Dissertation Abstracts International. 39 5182-A, March, 1979.
- LaBorie, Tim and Michael Halperin. "Citation Patterns in Library Science Dissertations," Journal of Education for Librarianship. 16 . 276 - 283, April, 1976.
- Robert, A.D. Introduction to Reference Books. London, Library Association, 1949. 214 p.
- Shelden, Patricia Rae. "The Effect of Orientation and Instruction on Use of, and Statisfaction with, a Government Document Collection in a University Library " in Dissertation Abstracts International. 43 : 296-A, August, 1982.
- Weinstock, M. "Citation Indexes " in Encyclopedia of Library and Information Science. v.7, p.16 - 40, ed. by A Kent, New York, Marcel Dekker, 1971.

การผนวก

ภาคผนวก ก

บรรณานุกรมของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงตั้งแต่ ๕ ครั้งขึ้นไป

กลาโหม, กระทรวง กรมแผนที่ทหารบก ประเทศไทยแสดงภูมิประเทศ 2520 (อ้างอิง 8 ครั้ง)

ชาวสารกรมพลศึกษา กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างอิง 30 ครั้ง)

มหาดไทย, กระทรวง กรมการปกครอง โครงการแผนที่โรงเรียน 2518 (อ้างอิง 6 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมการฝึกหัดครู นโยบายและการจัดการฝึกหัดครูตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520 - 2524) 2518 (อ้างอิง 5 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ การศึกษานำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับปรุงคุณภาพ
การศึกษาในโรงเรียนที่มีครูสอนไม่ครบชั้น 2516 (อ้างอิง 8 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ การวิเคราะห์พฤติกรรมของครูและนักเรียนในชั้นที่สอน
วิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น 2518 (อ้างอิง 5 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการใช้โสตทัศนวัสดุ 2506 (อ้างอิง 5 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พ ศ 2521 2521 (อ้างอิง 7 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทาง
การศึกษา 2517 (อ้างอิง 36 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการสัมมนา เรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ
11 - 18 ปี 2510 (อ้างอิง 5 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พ ศ 2503
2503 (อ้างอิง 8 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พ ศ 2503
2518 (อ้างอิง 6 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พ ศ 2521 2521
(อ้างอิง 22 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 2521
(อ้างอิง 21 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมวิชาการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518

2518 (อ้างอิง 5 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา คู่มือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา 2517

(อ้างอิง 8 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง กรมสามัญศึกษา ชุมชนทางวิชาการ 2510 (อ้างอิง 13 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา บทเรียนจากการจัดการศึกษาในรอบร้อยปีที่ผ่านมา

2513 (อ้างอิง 8 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา 2513

(อ้างอิง 7 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เมื่อเทียบกับหลักสูตรในวิชาสังคมศึกษา ศึกษานาถ และศิลปศึกษา 2511 (อ้างอิง 8 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา รายงานการวิจัยสาเหตุที่เด็กไม่ได้เข้าสอบใน

โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี 2509 (อ้างอิง 7 ครั้ง)

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507

2507 (อ้างอิง 6 ครั้ง)

ศึกษาธิการ กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2519 2520

(อ้างอิง 5 ครั้ง)

สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ การปฏิรูปการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 (อ้างอิง 10 ครั้ง)

สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ การศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 (อ้างอิง 11 ครั้ง)

สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2520 2520 (อ้างอิง 30 ครั้ง)

สำนักงานนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 2520 - 2524 2520 (อ้างอิง 16 ครั้ง)

สำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนประถมศึกษา ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา 2518 (อ้างอิง 6 ครั้ง)

สำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการวิจัยประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนประถมศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษา 2520 (อ้างอิง 7 ครั้ง)

สำนักนายกรัฐมนตรื สำนักงานสถิติแห่งชาติ สมุดสถิติรายปีประเทศไทย บรรพ 31
(2517 - 2518) 2518 (อ้างอิง 7 ครั้ง)

ภาคผนวก ข ,

แบบสอบถามปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

๒๘ กันยายน ๒๕๒๘

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน

เนื่องด้วยข้าพเจ้ากำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาการอ้างอิง และปัญหาการใช้
สิ่งพิมพ์รัฐบาลในการทำปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ" โดยมี
วัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล เพื่อนำผลที่ได้จาก
งานวิจัยครั้งนี้มาปรับปรุงการจัดดำเนิงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงของปัญหาที่ท่านประสบ
จากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลให้มากที่สุด ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้จะสำเร็จลงได้ก็ด้วยความร่วมมือ
จากท่าน จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวประพิมพร สติธวัฒนานนท์)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการทำปริญญานิพนธ์

สถานภาพของผู้ตอบ

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง และกาเครื่องหมายถูกลงใน ( ) ที่ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุด

วิชาเอก _____

ปีที่สำเร็จการศึกษา _____

ท่านเคยศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลประกอบการทำปริญญานิพนธ์หรือไม่

( ) เคย

( ) ไม่เคย

ถ้าไม่เคยใช้เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ไม่รู้จักว่าสิ่งพิมพ์รัฐบาล คือ อะไร

( ) ไม่รู้ว่าห้องสมุดจัดสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ที่ใด

( ) ไม่รู้วิธีค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล

( ) ไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปริญญานิพนธ์เรื่องที่กำลังศึกษา

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ถ้าท่านเคยใช้ ท่านประสบปัญหาจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลอย่างไร โปรดตอบคำถาม
ในแบบสอบถามตอนต่อไป

ปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล

โปรดกาเครื่องหมายถูกลงในช่องว่างทางขวามือตามลำดับความสำคัญของปัญหา

ก ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล

ข้อที่	ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์รัฐบาล	ความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>เนื้อหาของสิ่งพิมพ์รัฐบาล</u>					
1	การเสนอเนื้อหาไม่เรียงลำดับ					
2	เนื้อหาไม่ทันสมัย					
3	ใช้ภาษาเข้าใจยาก					
	<u>เครื่องมือช่วยค้นเรื่อง</u>					
4	ไม่มีสารบัญหรือบรรณานุกรมช่วยค้นเรื่อง (สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นรูปเล่มหนังสือ)					
5	ไม่มีเลขหน้าทำให้ค้นหาไม่สะดวก					
	<u>รายละเอียดสำหรับเขียนบรรณานุกรมหรือเชิงอรรถ</u>					
6	รายละเอียดสำหรับเขียนบรรณานุกรมมีไม่ครบถ้วน เช่น ไม่มีชื่อสำนักพิมพ์ แหล่งที่มา ปีที่พิมพ์					
7	รายละเอียดที่เป็นชื่อผู้แต่ง หรือชื่อเรื่องไม่ระบุไว้อย่างชัดเจน					
	<u>เวลาที่พิมพ์เผยแพร่</u>					
8	พิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด					
9	กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน					
	<u>ลักษณะทางกายภาพของสิ่งพิมพ์รัฐบาล</u>					
10	ลักษณะรูปเล่มไม่ดึงดูดความสนใจ					
11	การพิมพ์ไม่ชัดเจน					
12	ชำรุดง่ายเพราะรูปเล่มไม่ถาวร					
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

ข ปัญหาเกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด

ข้อที่	ปัญหา เกี่ยวกับการจัดดำเนินงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด	ความสำคัญของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การจัด เก็บและการค้นหา</u>					
1	สถานที่จัด เก็บไม่ เหมาะสม					
2	ระบบการจัดหมู่ยุ่งยาก					
3	หอสมุดไม่ได้ เขียนแนะวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้ให้ทราบ					
4	ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาล เลขที่ต้องการไม่พบ					
	<u>การให้บริการ</u>					
5	หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์รัฐบาลชื่อ เรื่องที่ต้องการ					
6	หอสมุดมีสิ่งพิมพ์รัฐบาลในแต่ละชื่อ เรื่องจำนวนน้อยฉบับ (1-2 ฉบับ)					
7	ให้ยืมจำนวนน้อยเล่ม (๑ เล่ม)					
8	ระยะเวลาที่ให้ยืมสั้น (๑ วัน)					
9	วิธีการให้บริการยืมยุ่งยาก					
10	สิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุดล้าสมัย					
11	ไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ					
12	ไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลโดยเฉพาะ					
13	ไม่มีการประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์รัฐบาล					
	อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

ภาคผนวก ค

ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจําแนกตาม กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า

ตาราง 23 ปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลจากนิตยสาร กระดาษ กระจก กรง หรือเทียบเท่า

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวน	รวม	ร้อยละ
1 สำนักราชเลขาธิการ	2	2	0 14
2 สำนักนายกรัฐมนตรี		277	19 69
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	25		
สำนักงบประมาณ	1		
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	5		
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	15		
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	24		
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	168		
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ	2		
สำนักงานสถิติแห่งชาติ	31		
กรมประชาสัมพันธ์	6		
3 กระทรวงกลาโหม		18	1 28
สำนักงานปลัดกระทรวง	1		
กรมแผนที่ทหารบก	18		
กรมยุทธการทหารบก	1		
4 กระทรวงการต่างประเทศ		3	0 21
กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย	3		
5. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		51	3 62
สำนักงานปลัดกระทรวง	9		

ตาราง 23 (ต่อ)

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวน	รวม	ร้อยละ
กรมชลประทาน	2		
กรมประมง	11		
กรมป่าไม้	7		
กรมพัฒนาที่ดิน	12		
กรมวิชาการเกษตร	7		
กรมส่งเสริมการเกษตร	1		
กรมกสิกรรม	2		
6 กระทรวงคมนาคม		5	0 36
กรมทางหลวง	1		
กรมอุตุนิยมวิทยา	4		
7 กระทรวงพาณิชย์		3	0 21
กรมการขนส่งทางบก	1		
กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์	2		
8 กระทรวงมหาดไทย		100	7 11
สำนักงานปลัดกระทรวง	5		
กรมการปกครอง	53		
สำนักผังเมือง	4		
กรมการพัฒนาชุมชน	3		
กรมตำรวจ	8		
กรมที่ดิน	1		

ตาราง 23 (ต่อ)

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวน	รวม	ร้อยละ
กรมประชาสัมพันธ์	6		
กรมราชทัณฑ์	9		
กรุงเทพมหานคร	2		
9 กระทรวงยุติธรรม		2	0 14
สำนักงานปลัดกระทรวง	2		
10 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน		13	0 92
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	9		
สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ	4		
11 กระทรวงศึกษาธิการ		792	58 29
สำนักงานปลัดกระทรวง	51		
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	12		
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน	17		
กรมการฝึกหัดครู	100		
กรมการศาสนา	11		
กรมการศึกษานอกโรงเรียน	2		
กรมพลศึกษา	57		
กรมวิชาการ	310		
กรมศิลปากร	13		
กรมสามัญศึกษา	211		
กรมอาชีวศึกษา	1		
คุรุสภา	7		

ตาราง 23 (ต่อ)

หน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวน	รวม	ร้อยละ
12 กระทรวงสาธารณสุข		14	1 00
สำนักงานปลัดกระทรวง	2		
กรมการแพทย์	3		
กรมควบคุมโรคติดต่อ	1		
กรมอนามัย	8		
13 กระทรวงอุตสาหกรรม		12	0 85
กรมทรัพยากรธรณี	8		
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	4		
14 ทบวงมหาวิทยาลัย		115	8 17
สำนักงานปลัดทบวง	33		
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	19		
มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	1		
มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	4		
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	1		
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2		
มหาวิทยาลัยมหิดล	7		
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	45		
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	3		
รวม		1,407	100 00